OY PAZARI

HASAN KIYAFET

Yücel Yayınları

HASAN KIYAFET / OY PAZARI

SEÇME ESERLER :

3. Faşizmin Pençesinde / Yakavos Kambanellis (Tükendi)
4. Vahşetin Çağrısı / Jack London (3. basım)
6. Halk Savaşçıları / Howard Fast (2. basım)
7. Yarın İçin / Metin İlkin (3. basım)
9. Meksikalı Devrimci / Jack London (2. basım)
10. Odesa Masalları / İzak Babel
11. Hükümet / B. Traven
13. Can Yoldaşı / Jack London
15. Dost Dost İlle Kavga / Enver Gökçe (3. basım)
16. Büyük Direnç / Karel Ptaçnik
17. Güneş Çocukları / Maksim Gorki
18. Çocukluğum / Maksim Gorki
19. Doğu Yakası / Jack London
20. Dört Yol Ağzındaki Ev / Ayhan Bozfırat
21. Serseriler / Maksim Gorki
22. Bozkırda / Maksim Gorki
23. Beyaz Diş / Jack London
24. İsyan / B. Traven
25. Devrim Sancısı / Kamen Kalchev
27. Oy Pazarı / Hasan Kıyafet
28. Yeni Şiirler / Nazım Hikmet

Hasan Kıyafet

OY PAZARI

OY PAZARI / Hasan Kıyafet / Kapak, Erkal Yavi / Kapak Baskı, Reyo Basımevi / Zafer Matbaasında dizilip basılmıştır / Cilt, Ergün Mücellithanesi.

Yücel Yayınları Bilim ve Politika dizisi : 23

Seçme eserler : 27

Basım tarihi, Şubat 1978

Yücel Yayınları, Ankara Cad. Güncer Han, Kat 2
İstanbul, Posta Kutusu 401 İstanbul. Tel : 27 61 00

Kapitalizmin tüm baskılarına rağmen, doğruya omuz veren Anadolu halkına saygılarımla...

H. K.

OY PAZARI

— Bir kuruş aşağı desen olmaz. Kardeşim hayat pahalandı. Baksana fiyatların ardından yetişilmiyor. Geçen yıl beşe aldığımız bir pulluk vidası, bu yıl yirmi beşe. Yarısı boş, karpuz kadar gaz tüpü otuzdan atmışa fırladı. Eee her şey ona göre...

— Neyse adam uzatmayalım. Zıkkım clası atlan deve değil ya. Tümü tümü kıçı kırık bir oy. El kadar kağıt parçası.

— Ne demek istiyorsun?

— Hiiç, peki bin olsun diyorum.

— Hayır gattiyen olmaz. Dinim kafir dini olsun vermem. Boşuna zorlama Halil O senin dediğin, 1973.ün oy fiyatlarıydı. Aradan tam kos-

koca dört yıl geçti. Dört yıl içinde bu ırzı kırık hiç mi zam görmedi? Başını çevir de piyasaya bak. Elliden aşağı dilenciler bile kabul etmiyor. Şeher yerde donuna şey etsen yarım gayman yoksa yüzmümereye sokmuyorlar...

Halil, Osmanın elini olanca gücüyle salladı:

— Haydi güle güle harca. Biz de oyuyun hayırını görelim. Allah utandırmasın.

Gecenin zifiri karanlığında iki kişi burun buruna konuşuyorlardı. Az ötede iğne çalılarının dibinde bir taksi bekliyordu. Delege Osmanın karısı Zahide evde beklemekten bıkkın:

— Herif, herif nerede kaldın?

Osman dar pencerenin camkırığından dökülen sese kızgın:

— Cehennemin dibinde. Sus len geberdin mi fışkı. Di yat geber, insanı cin atına bindirme haa.

Simsar Halil sigara uzattı. Osman alıp öteki kulağının ardına soktu. Elini kurtarmağa debelenerek:

— Bak Osman seninle akrabayız. Bir kahvenin kırk yıl hatırı var derler. Yemiş içmişliğimiz, düşmüş kalkmışlığımız var. Niye insanı böyle bunaltırsın? Yahu bu kadar yalvarsam şimdiye beyin kızının gönlünü ederdim. Haydı ver elini de şu işi bitirelim. Haydı emmioğlu nazlanma işte...

Haa bak az kalsın unutuyordum. Cafer bey senin için ne dedi biliyor musun? Şuncacık ya-

lanım varsa yanan çıralara kör bakayım. Aynen dedi ki:

«Osmana benden firade firade selam söyleyin. Onu nasıl hoşnut edeceğimi bir allah bilir bir de ben. Banka borcu, gübre derdini çözülmüş bilsin. Gübre dediğin neki, onun bunun boku, pisliği. Hiç bir şey yapamasam kendim gider şuraya sıyırır donumu şey eder gine onun gübresini tedarik ederim. Ayrıca kaçak oğlunun bir yıllık askerlik tecilini de düşünmesin.» dedi...

Osman karanlıkta ayağının ucunu görmeğe yeltenerek biriki döndü:

— Ana başından Cafer bey zaten bize böle «teyze çocuğu» sayılır. Bir oy beş oy ne ki, bin oy kurban olsun ona. Yahu Halil gardaş bu oy zıkkımı sonradan değere bindi. Eskiden biz oy denen şeyi ayak yolunda şey diye bile kullanmazdık. Allah Allah ne günlere kaldık be yahuuu... Yalnız bu yılki oylarda bir bit yeniği olmalı. Aday adayları pek düştü bu işin üstüne. Durum vaziyete göre benim oy bir adamı hem abad hem de berbat edecek. Binbeşyüz gaymaya koskocaman bir milletvekilliği pahalı sayılmaz canım. Yalanım varsa şu elimdeki cuvara ataşı gibi yanayım. Geçenlerde Tayıbın oğlu geldi. Osman emmi dedi, bir oyuna yanı buzağılı bir inek. İnek ki ne inek. Mübarek inek değil, bu kasabada tapu müdürlüğü...

Poyrazonya Cumhuriyetinde tüm bunlar olup biterken, bizde ne var ne yoktu...

OYLAR, PARA YA DA AŞIRETLER İÇİN VERİLİR...

Mehmet MERCAN yazıyor

Ne kalkınma planlarına, ne etüd ve projelere, ne yerli ve yabancı uzmanların kafa yormalarına ve ne de bunca masrafa gerek kalırdı... Her yıl, hatta yılda birkaç kere seçim olsa, evvel Allah sonra da aday adaylarının ve de adayların sayesinde Mardin bal gibi kalkınır, Mardinli gül gibi geçinirdi.

Merhum hocanın «Parayı veren düdüğü çalar» hikâyesine döndürülmüş Mardin seçimleri. Parasını cebine koyan çıkmış ortaya. Artıran artırana. Henüz seçim gününe bir aya yakın zaman varken 7,5 liraya kadar çıkmış oy'un değeri. Ve her geçen gün biraz daha kızışıyor «oy borsası».

Bağımsız adaylardan Abdülkadir Özmen ile Abdurrahim Türk kızıştırmışlar bu yılki borsayı. Söylentiye göre her biri cebine seçim masrafı olarak 500'er bin lira koymuş ve seçilmeye azmetmişler. Bu durum ise diğer adayları ve özellikle partileri bir hayli telaşlandırıyor. Bu iki adayın kesenin ağzını açmalarına diğerleri de ister istemez ayak uydurmak zorunda kalmak-

ta ve böylelikle de «oy»un değeri her geçen gün biraz daha artmaktadır.

... Köylü kadın Sultan Arslan, «Hangi partiye oy vereceksiniz? Hangi parti kazanır?» sorusuna tek bildiği dil Kürtçe ile tereddütsüz cevap verdi:

— Mirza Ağanın partisine oy vereceğiz.

— Peki, Mirza Ağa hangi partiden?

— Bilmiyorum...

Vedalaşıyoruz Sultan Bacı ile. Hiç bir şey diyemiyoruz kendisine, o da bir mahcup bakıyor ardımızdan ve şu dileği iletiyor hemen:

— Efendi, efendi! Kimin kalbi temiz ise o kazansın!

... Ancak seçimden seçime hatırlanır Hakkâri'li. O da birkaç günlüğüne. O günlerde hal hatır soran politikacılarla dolar şehir. Usulen yapılır bu hal hatır sorma işi. Sonra aşiret reislerine gidilir, el etek öpülür ve oylar köylüden bir vergi toplanır gibi alınır götürülür. Köylü aşiret reisinin gösterdiği adaya, partiye oy vermek zorundadır. Çok kere kime, hangi partiye oy verdiğini bile bilmez. Öğrenemez de...

Ve sonuç olarak GP İl Başkanı Nazmi Erdoğan'ın dediği gibi, «Hakkâri'de partiler değil, şahıslar ve aşiretler seçime girer.»

(Cumhuriyet, 29.9.1969)

İğdenin dibinde iki düdük sesi geldi. Ala köpek havlamasını ulumaya çevirdi. Osmanın karısı Zahide huysuzlandı:

— Gündüzleri yiyip bitirdiniz, geceler kaldı. Mır mır ne konuşup durursunuz bilmem ki? Herif mencilise meppusan sen mi olacaksın ne?

— Sus len fışkı. Eliyin hamuruyla ne karışıyorsun işime. Sonra neo len neo, kuyruğu yanmış mart kedisi gibi ne miyavlayıp duruyorsun? Gözün körmü bak işte mühüm iş peşindeyim. Koskoca hükümetin başı dertte. Ne belledin yani, ben olmazsam olmuyor iş... Bir umum dünyaya kendimi kabul ettirdimde sana ettiremedim.

Osman öfkeli sigara yaktı. Zahide kocasına alttan alarak yanaştı:

— Kızma kızma yalandan bir şaka yaptık. Saçımı yoluna süpürge ettim daha nasıl kıymatını bileyim? Zahidesi kurban olsun mebbüsan kocasına. At şu cuvara zıkkımını da yat gayrı...

Osman yumuşadı:

— Cafer bey milletvekili olacakmış. Evet olmasına olacak emme ben izin verirsem. Demiş ki, «Osman efendiye selam söyleyin gelip bir kahvesini içeceğim. Hastir etsin milletvekilliğini de, ana başından yakın akraba oluruz zaten. Dünya telaşı bize biribirimizi unutturdu.» Yalan değil Goca Gamer, dayı başından bize hala düşer. Gamerin halasının gelinin kocasının yeğeni, bizim hısımın kızını almadı mı?

Zahide de toparlandı:

— Hee öyle olur. Ne uzağa gidiyorsun canım. Hacça bibimin ölen gelinin küçük bacısı da Cafer beylerin çırağa gitmedi mi?

Osman iyice açıldı:

— Evet gitti gitmesine emme emmesi var işte.

— Emmesi neyimiş herif?

— Şey yani ki akrabalık başka alışveriş başka.

— Neo hayırdır inşallah, yine ne alıp satıyon herif? Kurban olayım iki keçinin birine dokunma. Geçen yıl inek alacağım diye kılkeçiyi sattın da çolçocuk sağansız kaldı.

Osman karısının saflığına güldü:

— Ülen hey gidi kafasız ne satması be? kör talih dört yılda birde bize gülüyor işte. Alacağım alacak, hemde şöyle bir el kadar kağıt parçası için. Hiç işe yaramaz bir şey için... İstediğimi alacağım. Para dedim para, nah böyle desteylen, İnek dedim inek yanı buzağılı. O gönlüme kalmış birşey, dilersem panga borcumuz bile silinecek.

— Aman herif al, al işte daha ne duruyorsun. Kalk gitsene ne uyuşuk uyuşuk cuvara fosurdatıyon.

— Yook bu iş öyle aceleye gelmez bir. İkincisi de senin avrat aklın bu işe ermez. Ağır oturacaksın ki batman gelesin. Kendini pahalıya satmasını bileceksin.

— Bilmem ki, oy dediğin şuncacık kağıda dediklerini versinler. Hiç aklım kesmiyor. Seninle konuşan kimdi?

— Cafer beyin simsarı Kör Halil. Yanında tam bir çanta kağıt para vardı. Aha böyle desteylen, mor mor, yeşil yeşil paralar. Kırmızı kırmızı paralar...

— Ben hiç kırmızı para görmedim.

— Nerde göreceksin, altucun Topal Seyfonun kızı.

— İnsanın anasını atasını katmasan olmaz. Sanki sen Fehmi Koçun oğlusun.

— Benim dede başım taa kızıl sakal Kerem Hocaya dayanır. Kırmızı paralar binlik olur anladın mı? Ben ne kırmızı paralar görmüşüm. Elim açık olduğundan tutmadım. Eğer elime değen paraların sadakasını tutsam şimdiye milyonerdim.

Zahide göğüs geçirdi:

— Keşke tutsaydın. Yoksa bana versende ben tutsaydım. Çehiz sandığımın dibine saklardım. Şeytan arasa bulamazdı. Emme sen hiç bir za-

man beni bu evin sahabı sayınadın ki. Onun içinde iki yakan bir araya gelmiyor...

İlk horozlar öterken, Osman'la Zahide yorgun düşüp uyudular.

AV BAŞLIYOR

Bundan altı bin yıl önce yapılan HAMURABİ yasaları, güçlünün zayıfı ezmemesi gerektiğini savunur. O günün ezgisi kuşkusuz fiziki bir anlam taşıyordu. Günümüzde ezgi çağdaşlaşarak, parasal biçime bürünmüştür. Örneğin POYRAZONYA Cumhuriyetinde, ilk baştan oniki bin beşyüz lirası olmayan bir vatandaş seçilme özgürlüğünü kullanamaz. Değil sözkonusu özgürlüğünü kullanmak, adını listeye bile yazdırmaz. Örgüt görevlileri yüzüne bile bakmazlar...

Biz yine Poyrazonya Cumhuriyetinin yalnız seçme özgürlüğünü kullanabilen bir vatandaşı olan Osman'a dönelim. Bakalım delege osmanın serüveni nicedir:

Osman Aman ilçesine indi. Havayı kokladı. Kahve, dükkan önlerinde, otobüs beklemelerinde tüm politika konuşuluyordu. Küme küme köylüler bir o mağazaya buyur ediliyor, bir ötekine çekiliyordu. Şiş göbek, boynu kalın takım, ön-

lerinde delege listeleri her ismin üzerinde tek tek durarak arslanı suyun başında avlayacaklarını bildikleri için serindiler...

Osman bir süre sessiz dolaştı. Hiç bir guruba yaklaşmadı. İçinden bir hesap yapıp bıyık altı güldü. Akrep, Horoz, Serçe partilerinin birer amblemini bulup cepdefterinin arasına yerleştirdi. Kendini ağıra satmak için kasabanın en varlıklısının mağazasında bir kahve içme niyetiyle yürüdü. Bu sıra geriden koluna biri yapıştı.

— Ooo, Emmioğlu sen misin yahu... Nerelerde kaldın, insan kendini ağıra satar ama, bu kadarda olmaz ki. Herkese karşı yaptığın yerinde, Ve lakin bize karşı olmaz bu. Çünkü seninle kan can bağımsız var. Vallaha hemen hemen gönül koyacaktım. Bilirsin evimiz evin, malımız malın Irızdan gayrı teklif tekellif mi var? Mağazayı tüm kaldırıp götürsen sana hesap soran oldu mu şimdiye kadar? Allah için söyle oldu mu?

Bize Tayıp size Kayıp oğulları derler. Özbe öz emmiuşağıyız. Soyumuz bir suyumuz bir, huyumuz niye bir olmasın? Partimiz niye bir olmasın? Gel şöyle gel de bir iyi hallaşalım dertleşelim.

Osman ağzını açmağa fırsat bulamadan kendisini mağazada buldu. Mağaza Cemal beylerindi. Cemal bey de Cafer bey gibi Horoz Partisinden aday adayıydı. İlçede üstlerine varlıklı yoktu. Paraya pula ihtiyacı olduğu için değil ün içindi çabası. Ayrıca Cafer beylerle aralarında bitimsiz bir ticari yarış vardı. Bu konuda Cemal beyin Avrupada okuyan oğlu Soytekin şöyle demişti:

«Partimize kominislerin sızmaması için babam ve onun gibilerin adaylığı çok gereklidir.

Ekonomik üstünlük siyasal alanda bir yer bulmazsa yıkılır. Eğer hasımlarımızı ezmek istiyorsak, suyun başına adamımızı yollamamız zorunludur.»

Soytekin çok akıllı bir çocuktu. Avrupada okumadığı okul, gezmediği ülke kalmamıştı. Söylentiye göre Avrupada gavurların aklını çelmiş. Onları uyutarak bir yıllık okulu iki yıl okuyup teknik alanda casusluk yapıyormuş. Yarın Yurda döndüğünde kafasına çizdiği fabrika planlarını tıkır tıkır ortaya dökecekmiş...

Mağaza tıklım tıklımdı. Çaylar, kahveler, uçlu sigaralar biri birini kovalıyordu. Kimi deleğelerin iki kulaklarının ardı, ağızları döş cepleri tüm sigara yüklüydü. Özellikle köylü delegeler alışmadıkları bu ilginin sıcaklığında yarı sarhoştular. Gerçek sarhoşlarda vardı. Ermiş köyünün delegesi Memiş dayı da Osman gibi kolay teslim olmayan, kendini pahalıya satan soyundandı:

— Eeeh kolay değil ağanın oğlu. Dört yıl siz bizim başımızda, dört günde biz sizin sırtınızda gezeceğiz. Ne yapalım bir günün beyliği de beylikmiş, deyince herkes güldü.

Cemal bey söze karışma gereğini duydu. Her zaman yüzünde iğrelti duran tüccar gülücüğü politikada işine yarıyordu. Bir dik duran bir bükülen boyunla:

— Şu bizim aşiret kısmı da hiç sözünü çekmez doğrusu. Memiş dayıyı bu memlekette taktir etmeyen yoktur zaten. Yalnız küçük bir diyeceğim var. Benim hanem, benim kapım her zaman açıktır. Avukatn, doktorun, âmirin mamirin kapısını tıkılatmadan giremezsiniz. Fakat benim kapımı ayağınızın ucuyla açıp girebilirsiniz. Sır-

tıma dört gün değil kırk yıl binseniz taşırım. Sizler soyumun sopumun hanedanlığını konukseverliğini iyi bilirsiniz.

İçkiyi bedava bulduğuna fazla kaçırmış deleğelerden biri çarpıkca:

— Yaa hiç bilmez olur muyuz, çok iyi biliriz. Geçen yıl traktör borcumun bir taksitinde elli liram yetişmedi diye sizin Zekeriye sırtımdan ceketimi soyup almıştı deyince ortalığa bir soğukluk düştü. İşin içinde aday adaylığı olduğuna Cemal bey pişkinliğe vurdu:

— Yahu, Zekeriya gibi çolçocukla beni değerlendirirseniz bravo doğrusu. O biraz saftır da bilirsiniz. Ayrıca Zekeriyanın alt ucu bir işçi, çırak. Belki de hava sıcak şu ceketini çıkar demiştir...

Gülüşmeler oldu. Başka biri:

— Şöyle beygir teper gibi tekmeleyeceğim kapıyı. Hem de meclisin kapısını.

Cemal bey gülümsedi:

— Biz aynı toprağın çocuklarıyız katlanırız. Kapıyı kırma da ne edersen et. Biribirimizi taa yedi sülaleden biliriz. Atalar ne demişler: «Beni yersede bildik dağın kurdu yesin demişler.» Burada sözüm Bizantin'de oturupta gelip Aman'dan milletvekili adayı olanlara. Nè demek istediğimi iyice anlıyorsunuz kanısındayım...

Doğru söylüyorsun anlamında toplu mırıltılar oldu. Memiş dayı:

— Yok canım evelallah partimiz Horoz giderek güçleniyor. Bu kez ikiyi çıkarıp üçe güreşeceğiz. Serçeyle Akrebi ezip geçeceğiz. Halk oyunu bize vermek zorunda. Çünkü onlar bizden daha kötüler.

Cemal beyciğim sen bizim şakalarımıza alınma. Keşke tüm seçtiklerimiz sizin gibi olsa. Sizin gibi olsada, değil dört yıl, on yıl başımızda taşısak. Gidip unutanları,bir daha geriye bakmayanları gördük. Menciliste uyuyup yok olanları gördük. Neler neler neler gördük biz. Gördükte gözümüz korktu.

Biz milletvekillerimizden ne isteriz. Allah sizi inandırsın çok şey istemeyiz. Arasıra uğrayıp bir tas ayranımızı içsin. Televizyona başını uzatıp Aman'ımızın adını duyursun. Biz de şu bizim vekilimiz diye şereflenelim. Alnımız açık şapkamız yukarı dursun. Dosta düşmana karşı başımız dik gezelim...

Cemal bey içlendi. Gözleri dolu dolu:

— Sağolasın Memiş dayı. Biz seni ezelden biliriz. Aşiretimizin bozulmadık erdemleri sizde yaşar. Dediklerin tüm doğru. Köyde hemşehrim diye vatandaşın boynuna sarılıpta şehirde tanımayanları tanımalıyız artık. Kendisi banyoya saklanıp dışarıdan gelen tanrı konuğuna evde yok dedirten kıravatlı eşkiyaya oy da yok artık. Siz canım ciğerim aşiretim hemşehrilerim, neylerseniz güzel eylersiniz... Hakkımdaki iyi düşüncelerinizden dolayı teşekkür ederim.

Sevgili delege hemşehrimlerim, bu seçimler başka seçimdir. Geçmişe benzemiyorlar. Evet Partimiz güçlü güçlü olmasına ama, amaası var işte. Amaası nedir diyecek olursanız cevabı basit. Gürşehirimiz tümü tümü üç milletvekili çıkarabiliyor. Onunda birini Akrep partisine kaptırıyoruz. İlimizin üç ilçesi var. Diğer ilçeler çok tutkunlar. Hesaplı davranıyorlar. İkiden çok aday adayı göstermiyorlar. Oysa bizimkisi tam dört

tane. Onların oyları ikiye bölünürken bizimkisi dörde bölünecektir. Böylece korkarım milletvekilliğini diğer ilçelere kaptıracağız. Güzel Aman'ımıza, siz sevgili kardeşlerime yazık olacak. Bunu düşündükce sizler adına yüreğim yanıyor...

Ayrıca, ister Çiçekbağ ister Ucur olsun bize tek oy vermezler. Bölgecidir, milleyetçidirler. Adamlarda tutkunluk var. Neme gerek taktir ederim adamları. Uzun sözün kısası demek istiyorum ki, aklınızı başınıza toplayın Dağılmayın. Cami ne kadar büyük olursa olsun imam bildiğini okumalıdır. Oylarınızı dörde değil ikiye bölmelisiniz. Son pişmanlık para etmez. Kendisi büyük kentlerde oturup buradan hazıra konmak istiyenler var. Partimizden aday adayı olmuşlar. Yok öyle yağma.

Tayıbın Adem heyecanla söze girdi:

— Sizin anlıyacağınız Emmim diyorki, oyunuza benimle Cafer beyin adını yazın yeter. Diğerlerini hastir edin gitsin. Zaten onlar kim oluyor da? Biri 12 Nisan da komünistlikten içeride yatmış, şeyi boklu bir öğretmen. Biri de hepinizin bildiği cıbırın Kenan. Baldırı çıplağın alt ucu bir soğukdemir işçisi. Daha evlerinde demir kaşıkla yemek yemesini bilmezler. Birde Mecliste kanun yapacaklar. Ha ha haaa...

KÜÇÜK BİR YANLIŞLIK

Gürşehir aday adaylarından Vahit bey girdi içeri. Girmesiyle tüm mağaza larp diye ayağa kalktı. Vahit bey Gürşehirin soylu ve çok varlıklı bir ailesindendi. Babası Zahit bey Poyrazonya cumhuriyeti kurulalı beri değişmez milletvekiliydi. Geçen devre güç bela adaylığını koymaktan caydırdılar. «Benim ölüm bu meclisten çıkacak» diyor da başka demiyordu. Adaylığını bir şartla koymuyacağını söylemişti. Oğlu Vahit yerini doldurursa. Vahit babasına verdiği sözü tutmuş aday adayı olmuştu.

Zahit bey çok iyi bildiği azgelişmiş ülke politikasının inceliklerini oğluna iyice belletmişti. Başkentte iyi bir dış alım satım avukatı olan Vahit babasından öğrendiklerini başka bir alanda uyguluyordu şimdi...

Mağazanın içi daha ayaktaydı. Vahit bey önüne gelene kardeş gibi sarılıp şapur şupur öpüyordu. Ömründe ilk kez gördüğü kimselere bile:

— Vay sen de mi burdaydın hısım? Aşiretten ne haber? Hele hele daha nasılsınız? Çolçocuk iyiler mi? Yengem gil hoş mu? diye tanıdık sorular yağdırıyordu.

Mehmet Dolaksızoğlu, çevrede sayılan, dürüst biriydi. Vahit bey az önce onun dükkanda yaşlı bir köylüye sarılmış bırakmıyordu:

— Vay baba dostu, arslan ağabeyim benim. Sizi araya araya bir hal oldum. Babam çok çok selam edip gözlerinizden öpüyor. Babam, Dolaksızoğlu yardımını üzerinden eksik etmezse korkma sırtın yere gelmez dedi. Siz beni tanımazsınız ama ben sizi iyi tanırım...

Güçlükle kendini Onun kollarından sıyıran köylü:

— Dur be hemşerim sıka sıka canını çıkarttın. Ben değilim Dolaksızoğlu, şu karşıda dikilen deyip bir soluk aldı.

Ortalık durulunca Cemal bey tüccar yüzünü az daha yumuşatarak:

— Eee baba dostu daha ne var ne yok? Tepeden gireyim nede olsa eski politikacı sayılırım, politik havalar nasıl? Eski kurt ne yapıyor? Bizi sorarsan peşin söyleyim ki, kendimizi bıraktık sizin için çalışıyoruz. Allah sizi inandırsın gittiğim yerde kendimden önce sizin adınızı anıyorum. Göreceksiniz Aman'ımızdan Gürşehir'e oy yağdıracağız. Sizden de bize öyle olacağına bütün kalbimle inanıyorum...

Vahit beyin ağzı kulaklarına vardı:

— Ne demek ağabeyciğim ne demek? Şu Daranı dağı gibi arkanızdayız. Kendi payıma derim ki, sizin o gül hatırınız, baba dostluğunuz için değil bir, bin milletvekilliği kurban olsun:

İnanır mısınız gittiğim yerde kendimden önce Cafer beyin adını veriyorum. İlkin onu yazın sonra beni diyorum.

— Allah razı olsun, alan da veren de sağolsun. Al bizdende o kadar değerli ağabeyciğim: Meclise ha siz gitmişiniz ha ben. Dinime şu kadar fark etmez. Yeter ki birtakım baldırı çıplaklar, devre fikirliler oraya gitmesin. Meclisin havası bozulmasın. Bu yalnız benim değil, sevgili babamın ve sayın övünç kaynağımız Orhan Gülükbaşının görüşüdür.

— Hımm, ne demek istediğinizi anladım. Bizler leb demeden leblebiyi anlıyanlardanız...

Osman, içinden geçen o güzelim fikirleri bir türlü açığa vuramıyordu. Oysa köyden gelirken neler kurmuştu... Aman ilçesini allak-bullak edecekti. Tüm varlıklı takımı ayağına kapanacaktı. Elin dam dediğine o kapı diyecekti. Herkes bin alıyorsa o beş bin alacaktı. Dört yılda bir köylünün kapısını çalanlara gösterecekti. Avukat takımına ağız açtırmayacak, aman Osman efendi biz ettik sen etme dedirtecekti. Oysa Osman mağazanın bir köşesine buzulmuş kalmıştı... Osman tüm gücünü el kadar et olan dilinin ucuna toplayıp kıpırdadığı sıra içeri biri girdi. İlkin kimşesine büzülmüş kalmıştı... Osman tüm gücünü bakış görüş arttı.

— Ooo, sen miydin? diyen eline sarılmağa durdu. Yeniden yeniden kalkıp oturan mağazanın içi bir ağızdan:

— Ooo, sen miydin Derviş Efendi, hele şöyle yukarı geç. Nee, yaya mı geldiniz? Ayıp vallahi yahu. Koskoca Derviş Efendi yaya gelirmiymiş yahu?

Cafer beyin adamları, diğer aday adayları ve yakınları görülmedik bir ilgiyle:

— İnsan kuşun kanadıyla bir haber uçurur, ben geliyorum diye. Uzakları yakın eden bir taksi kapıyın önünde anında dururdu. Usanıp yorulmadan şehre inerdin. Neyse eşeklik bizde. Bu günlerde şehre ineceğini anlamalıydık canım...

Gelen adayların tümü ağızbirliği etmişcesine, Kemal ve Kenan'ın aleyhinde atıyorlardı. Onun ikisi olmasında kim olursa olsun. İsterse Akrep yada Serçe Partisinden biri kazansın diyecek kadar işi ileriye götürüyorlardı.

O gün Cemal beyin mağaza arı kovanı gibi işledi. Aday adayları, delegeler, çevrenin hatırı sayılır varlıklıları tazı tavşan oyunu oynuyorlardı. Azgelişmiş ülke politikasının oyun kurallarını en az bilen Kemal ve Kenan'dı. Çok acemi bir dolaşışları vardı. Dolaksızoğlu önde, Kemal arkada Mağazaya onlar da girdi. Cemal bey olağanüstü bir ilgiyle:

— Buyursunlar buyursunlar... Bakın hele kimler geliyor, kimleri görüyoruz!. Hoş geldiniz, safa geldiniz. Çocuklar, bakın beyler ne emrediyorlar. Çay kahve ayran gazoz...

Cemal bey soluk almadan konuşuyordu:

— Az önce Vahit bey buradaydı. Ne yalan söylüyeyim kendisine pek yüz vermedim. Bu memleket yıllarca babasından çekti şimdide oğlundan mı çekecek? Neme gerek eğriye eğri doğruya doğru derim ben. Bu memlekete sizin gibi kültürlü, bilgili temiz vatan evlatları gereklidir. Yoksa onlar gibi eskimiş kaşarlanmış politikacı artık. Yoksa onlar gibi eskimiş kaşarlanmış po-

litikacı çömezleri değil... Kulağına değmesin ya biraz bozularak gitti.

Eee işte böyle Kemal beyciğim. Sizlerde ne var ne yok? Politik havaları nasıl buluyorsunuz?

Kemal ıkına sıkına, bir yanıt vermiş olmak için:

— Partimiz kazanacak umudundayım. Bireysel olarak kendim için daha hiçbir hesap yapmadım.

— Tabi tabi önemli olan partimizin kazanmasıdır. Bizler hiç önemli değiliz.

Kemal giller çıktıktan sonra Çıbırın Kenan girdi içeri. Cemal bey aynı pişkin yüzle onu da karşılayıp uğurladı. Söylediği sözler üç aşağı beş yukarı aynıydı. «Ben seni destekliyorum, sen de beni unutma..» gibisinden.

Osman bir-iki söz söylemek için yine yekindi. Fakat bu kez de sözü elçabukluğuyla Büyükabalı Derviş aldı:

— Vallaha benim ona-beşe aklım ermez, ama bu Kemal öğretmen hoşuma gidiyor. Herifin söylediği sözler kitabın gavli üzere şeyler. Tam bize göre, köylü kısmına yarar sözler ediyor. Eğer dediğini tutarsa Allah işini rastgetire. Menciliste hakkımızı korur ağzını açıp iki söz eder. İşte bize yolladığı bildirilerden biri. Gelin birlikte okuyalım. Al Durdu, senin ağzın düzgündür, oku da bir dinliyek:

DEĞERLİ DELEGE ARKADAŞIM

Köyümüzde yoksulluğa örnek bir ailenin çocuğuyum. Bunu Çakırdikenin acısını en iyi yalın-ayak gezenler bilir demek için söylüyorum. Açlığı en güzel açlar tanımlarmış...

Bu güne dek bizi tüm ağa, bey ve paşa çocukları yönetti. Ama kötü kaderimizi hiç biri değiştiremedi. Aslında değiştirmek de istemezlerdi... Kısacası sizlere utanarak yeni bir teklif getiriyorum: Milletvekilliğine ben de adayım. Size eskilerin dediği gibi tozpembe bir hayattan söz etmiyeceğim. Ama bütün gücümle kötü yaşamınızı iyiye dönüştürmek için çalışacağım. Gerekirse bu uğurda canımı ortaya koyacağım... Anlattıklarıma sizleri inandırmak oldukça güçtür. Çünkü çok aldatıldınız. Ama benim size vereceğim bir kefilim var, o da köydeki öğretmenlerinizdir. Eğer bir yanlışım olursa hiç çekinmeden onların yakasına yapışabilirsiniz...

Bir insanın geçmişi, geleceği için bir garanti belgesidir. Yirmi yıldır çeşitli liselerde öğretmenlik yaparım. Bu süre içerisinde tüm ezildim, sürüldüm ve kovuldum. Bunun tek nedeni, arka sıralarda oturan köylü ve işçi çocuklarını sınıfın ön sıralarına getirmemdir. Kaymakamın, doktorun ve zengin çocuklarının her zaman ön sıralarda oturamayacağını savunmamdır...

Çok istediğim halde kendi ilim olan Gürşehir'e hizmet olanağı bulamadım. Hükümetler de-

diğimin tersini yaptı. Fakat ben yazdığım kitap ve gazetelerdeki yazılarla yine sizlerden uzakta kalmadım.

Bir öğretmen olarak çocuklarınızın geleceği için şimdiden yüreğim yanıyor. Gözümüz kadar sevdiğimiz o yavrularımızın nasıl perişan edileceğini şimdiden görüyor gibiyim. Kısacası yukardaki örnekler sonsuza dek çoğaltılabilir...

Kötü yaşamınızın iyiye dönüşmesi, kendi sorunlarınıza kendinizin elkoymasıyla mümkündür. Bunun özleneni işçi ve köylünün Meclise kendisinin girmesidir. Bu olanağınız yoksa kendinize en yakın olanını göndermeniz bir görevdir...

Amacım ille de milletvekili olmak değildir. İnandığım doğruyu hiç olmazsa üç ay özgürce sizlere anlatmaktır. Tek oyunuzu düşünerek kullanacağınıza yürekten inanıyorum... SAYGILARIMLA.

Kemâl EMEKÇİ

Horoz Partisi

MİLLETVEKİLİ ADAY ADAYI

Durdu, elindeki bildiriyi az kekeliyerek okuyup bitirince Cemal beyin yüzü kırk kat oldu:

— Derviş senin bu yaptığına densizlik denir. O okuttuğun kâğıdın sahibinin geçmişte ne haltlar karıştırdığını iyi biliyor musun? O kıpkırmızı bir koministtir. Kominist lik suçundan içeride yatmıştır. Askerlikte orduyu birbirine katmıştır, onu da biliyor musun? Hiç bir bok

bilmezsiniz, sonra da kalkar uluorta konuşursunuz. Konuştuğunuz birşey değil, milletin aklını karıncalandırırsınız...

SUYU BAŞTAN KESELİM

O gece Cafer beyin evinde bir toplantı yapıldı. Gerçekte böylesi toplantıların ardı arkası kesilmiyordu. Neyse bu toplantıya Cafer bey özel bir önem vermişti. İlçe Horoz Partisi Başkanı Şaban bey taa Kadana ilindeki ekin işini yarım bırakıp toplantıya yetişmişti. Şaban bey de avukattı. Cafer beyle içtikleri su ayrı gitmezdi. İşlemeli demir bahçe kapısından girerken:

— Ne o babam hayırdır inşallah, yoksa kabineyi mi kuruyordunuz?.. Beni öyle alel-acele istediniz? Dinime uçak parasını isterim. Ayrıca tatlı bir ticari anlaşmam da yarım kaldı.

Sonra ben bugüne bugün ilçe parti başkanıyım. Şu seçim arefesinde aday adaylarının bir kısmıyla gizli toplantı yapamam.. Yan tutmuş olurum. Bu da başkan tarafsızlığına sığmaz.

Şaban bey bunları bıyıkaltı gülerek söyledi. Cafer bey onu duymamış gibi:

— Adam ayrı gayrımız mı var? Başkanlık

tarafsızlığına sığmazsa sığdıracak uygun bir yer buluruz... Kahkahalar duyuldu.

Bir süre yenip içildikten sonra Cafer bey:

— Arkadaşlar. Bu akşam burada toplanmamızın nedenini tümümüz biliyoruz kanısındayım. Üzerimizdeki uyuşukluğu atmazsak işin nereye varacağını kestirmek güç olacaktır. Şu baş belâsı öğretmen sorunu gittikçe irileşiyor. Bakarsınız bir terslik olabilir. Bizim halkın pek ardı önü olmaz. Sandık denen o kapalı kutunun içinden de ne çıkacağı kestirilemez. Bilirsiniz çok sandık kazığı yedik...

Cemal bey endişeli, ellerini oğuşturdu:

— Cafer beyciğim peki ne yapacağız?

— Canım tehlike var dedikse, çaresi yok demedik ya. Delege listesini yeniden değiştireceğiz.

Şaban bey irkildi:

— Neeeh, ne dediniz? Vallahi billahi olmaz. Olmaz yahu ayıp denen birşey var. Bu üçüncü kezdir listeylen oynuyoruz. Yok, değiştirmek bir şey değil ama, diğer aday adayları kulaklarını dikip duruyorlar.

— Şabancığım ne yapalım, görüyorsun kominist piçleri tezden delegeyi bozuyor, ayartıyorlar. Adamlar cin gibi çalışıyorlar. Ayrıca inandırıcı vede tam baldırı çıplak takımına göre söz ediyorlar. Bir kez konuştular mı ikinci gettiğimizde eski delegeyi yerinde bulamıyoruz. Birden ağızlar değişiyor.

Cemal bey, Şaban'ı azarladı:

— Sen sus Şaban, Cafer bey haklı. O ne de olsa politikanın Amerikancasını okumuştur. İşin iyisini bilir. Ayrıca senin tasalanman niye ki?.. Parti yönetim kuruluyun üçü benim, dördü de

— Canım biz temelli değiştirmeyelim demiyoruz ya, işi kitabına uyduralım diyoruz.

— Koskoca avukatsın. O kadarcığını da sen yap. Hemide avukat ne demek, işi kitabına uyduran adam demek değil mi? O kalın kalın kitapları niye okudun?...

Kör Halil ivedice:

— Aman ilkin şu Osman'la Derviş'i değiştirin. Derviş neyse de Osman gittikçe fiyatına zam koyor. Bir de Cemal bey ağabeyimizden iricamız, tek oya yanı buzağılı inek minek sözü vermesin. Yoksam ipin ucunu bulamayız.

— O iş başka yeğenim o iş başka. Yerine göre yanı buzağılı ineğin sözü mü olur? Hem de eski kurt kolitikacı bu ağabeyiyin işine sizin aklınız ermez. Para vermekten mal vermek daha iyidir. Laf aramızda yarın olur ya seçimi kazanamazsam ne yapacağım? İneği ona mı bırakacağım? Kurban ederim çeker alırım. Ama para boğazdan tez geçer. Adam zaten aç, yer bitirir. Ondan sonra tut kelin perçeminden.

— Hımmm...

— Hımm, ya hım...

Cafer bey öksürdü:

— Derviş'le Osman ayrı ayrı adamlar. Onun ikisini ayrı yargılamak gerekir. Osman alınıp satılabilir. Ama Derviş tam tersi. Derviş'i şimdilik silmeyeceğiz. Ortalığı gürültüye boğar, iş çıkarır. Onu son gün, seçim arifesinde sileceğiz listeden.

Şaban:

— Nasıl?

— Aman Şabancığım sen de bugün iyice acemileştin. Nasılı var mı canım? Soyadını Kaya

yerine Kara yaparız olur biter. Bizim Karalardan Derviş adlı sözümüzden çıkmayacak birini bulun yeter. Seçim günü yargıç elindeki listeye göre oy verdirtir. O istediği kadar bağırsın çağırsın.

Halil'in ağzı bir karış açık:

— Pardon vallaha, şu politikanın Amerikancasını bilmek başka şeymiş canım... O zaman Osman'ı silin Osman'ı.

Cafer bey yüzünü buruşturdu:

— Osman'ı da silemeyiz. Osman yaratılıştan bir şikâyet kutusudur. Anasından doğalıberi mahkeme kapılarındadır. Bırak kendi köyünü, çevre köylerden bile şikyet etmediği adam kalmadı.

Tayıbın Adem güldü:

— Emmim doğru söylüyor. Geçenlerde bizim imamı şikâyet etmiş. Neymiş sabah ezanlarını üç dakika geç okuyormuş...

Cemal bey göğüs geçirdi:

— Gerçekte böyle derin derin düşünmeye ne gerek vardı ki? İşi baştan bitirecektik. Merkeze adam yollayıp veto ettirecektik. Pezevenkler zaten kominist.

Halil:

— Adam yolladıktı ya.

— Onlar da adam mıydı be, uyuşuk şeyler.. Merkez olunca iyi mi? Ne akıla hizmet edip olur olmazı partiye doldurdular bilinmez.

Cafer bey bilmişçe güldü:

— Olmaz iki gözüm Cemalciğim olmaz. Genel merkez akıllı davrandı bence. Bu adamlar önemli değil, işçi ve köylüyü karşımıza almak konusu önemli. Öğretmenler son zamanlarda za-

ten kıpırdayıp duruyor. Nerede o eski ağır akıllı, sınıfından dışarı çıkmayan öğretmenler?.

Genel Merkez işin bu yanını bizim gibi partiye gönül vermiş eşraf, soylu kimselere bıraktı. Açın gözünüzü onları saf dışı edin diyor. Her şeyi açık açık diyemez ki. Biz görevimizi bilelim. Üstümüze düşeni yapalım.

— Doğru söylüyorsun, biz istersek onlara listeyi koklatmayız bile. Öyle değil mi uşak?...

★

Ha ha ha, diye iri gülüşmeler oldu...

Poyrazonya Cumhuriyetinde ön seçim hazırlıkları böyle sürüp giderken, bizde ne var ne yoktu:

Kars ilinde C.H.P.'den milletvekilliği 1977 seçimleri için adaylığını koyan yazar Ümit Kaftancıoğlu özetle şöyle diyor:

«Bu önseçim düzeni son derece anti-demokratiktir. Kars ilindeki delege listesine bir gözatacak olursak, yirmi beş - otuz tane Göle soyadı olduğu görülür. Bunun anlamı nedir? Halk adına hak boğazlanıyor. Halk kendini yönetecekleri seçemiyor. Ağalar, beyler, paşalar delege listesine hakimler. Bu seçim düzeniyle yapılanın adı demokrasi olamaz...»

Adem pazularını şişirerek:

— Vallaha billaha yahu. Biz kırk yıllık Horoz Partili olalım, dünkü çocuklar gelip milletvekili olsunlar. Nerdeymiş o yoğurdun bolluğu?

Cafer bey yeniden milletin neşesini kursağına koydu:

— Yook çocuklar meseleyi böyle hafife ala-

mazsınız. Toprak uyanıyor toprak. Halk dünkü halk değil. Daha doğrusu buna herşey bozuluyor, çürüyor demek gerek. Köylerde o yalama dudaklılar, öyle sorular soruyor ki, düşündükçe uykularım kaçıyor. Sıkıntım vatan için tabi. Abeyit köyünde dün:

«Kaç dönüm toprağınız var? Toprak reformundan yana mısınız? Ezenden mi, ezilenden mi yanasınız? Şimdiye kadar ezilenlerin iyiliğine neler yaptınız? Solculuk, sağcılık ne demektir? Yabancı ülkelere giden işçilerimize Cuma namazı farz mı, değil mi? Üç Cuma namazı kılmayanın cenazesi kılınır mı kılınmaz mı? Cuma namazının özgür toprak üstünde, kendi bayrağının dalgalandığı yerde kılınacağını biliyor musunuz?» Daha neler neler, ne ahret soruları...

Tüm bunların nereden kaynaklandığını biliyorum. Geçen kış sürgün gelen o komünist öğretmenin işi. Bereket tez gitti, yoksa köyü berbat edecekti... O öyleydi, ya şimdi bizim Partimizden aday adayı olan nasıl? Daha kötü. Pezevenk sanarsın Gülükbaşı'nın küçük oğlu. Bir çene var değme gitsin. Geçenlerde, Dikizler'e uğramış: «Ağalığa, beyliğe paydos. Sizi sizden olanlar anlar. Açlığı en güzel açlar tanımlar. İki oy kullanmak hakkınız var. Fakat ben iki oyunuzun birini ilkin bana verin demiyorum. Bakın aramızda bir işçi aday adayı arkadaş var. Oyunuzu ona verin. Çünkü o bir işçidir. Sizi herkesten iyi anlar. Size herkesten daha yakındır.» demiş. Bu doğal olarak bizim aç köylülerin işine geliyor, hoşlarına gidiyor...

Cemal bey öfkeli:

— Yahu kardeşim bu adam iyice servet düş-

manı. Malımıza mülkümüze göz koyor. Şimdi ben elimdeki avucumdakini onlara vereceğim öyle mi? Nah alırlar. İşin doğrusunu sorarsan, bunların icabına orman yasasıyla bakıp çıkacaksın...

Kör Halil düşünceli:

— Büyüklerimiz iyi ki bu delege işini düşünmüşler. Yoksa işimiz dumanmış. Öyle değil mi, şimdi tümü tümü 390 delegeylen uğraşıyoruz. Değilse onca aca rüşvet mi yeter, para mı yeterdi?

Cafer bey güldü:

— Öyle, büyükleriniz her zaman sizi sizden iyi düşünür.

Şaban bey:

— Şimdi listenin ne kadarını değiştiriyoruz?

Ordakiler tüm bir ağızdan:

— Ne demek ne kadarını, silip baştan yazıyoruz.

Cafer bey: «Olmaz öyle şey. Bir çuval inciri berbat edersiniz. Az az, sindire sindire yapacağız.» dedi.

Kör Halil göğüs geçirdi:

— Bizim işimiz güç arkadaş. İçimiz bozuk bizim. Babalı boynuma, içimizdekiler Akrep, Serçe partisinden daha tehlikeliler.

Cemal bey tüccarca sırıttı:

— Eferim ülen Halil, durup durup okkalıca bir laf ediyorsun. Çok doğru söyledin.

Cemal bey bir kadeh rakıyı daha yuvarlayınca, Cafer beye:

— Bir dakika vekil bey bir dakika. Siz o öğretmen bozuntusundan mı korkuyorsunuz? Cıbırın Kenan'ı, adam yerine mi koyorsunuz? Def-

teri açsam, babasının buğday borcu vardır. Kapımda düne kadar çıraktı. Kominist lere ölüüm... Ben var ya bu Kara Cemal ağabeyiniz. Yarın kominist lere öyle bir oyun oynayacağım ki, felek bile parmağını ısıracak. Yoksa beni tanımıyor musunuz?

Cafer bey duyduklarından iki başlı hoşnuttu: Bir yandan Cemal beyi çözüp adamlarının gözünden düşürürken, diğer yandan da düşmanını çoğaltıyordu. Çünkü yarın Cemal beyin söyledikleri elaltından çevreye yayılacaktı.

KALLEŞLİĞİN ADINI POLİTİKA KOYMUŞLAR

İl ve ilçeler arasındaki rekabet gittikçe artıyordu. Bu ezelden de böyleydi. Her bölge, milletvekili kendi yöresinden çıksın istiyordu. Bir ilçenin delegesi diğer ilçeye ancak özel hesaplar, pazarlıklar sonucu oy veriyordu. Yoksa canı pahasına olsun oy vermiyordu. Bir bölgeden diğerine oy kaçıran delege anlaşılırsa ihanetle suçlanıyordu. Sözkonusu durum bir bakıma oy kafatascılığıydı. Diyelim ki küçük bir ilçenin delege sayısı az, en iyi aday adayına da sahip olsa ellerinden birşey gelmiyordu. Beri yandaki isterse odun olsun seçiliyordu.

Bir gün Kemal, Ucur'a gitti. Halktan ve Parti yönetiminden bazılarıyla konuştu.. Bu arada Ucur'un aday adayı Burhan beyle görüştü. Burhan bey ona yeni bastırdığı, bir köşesi resimli özgeçmiş bildirgesinden verdi. Nasıl olmuş diye görüşünü almak istedi. Kemal ayaküstü okuyunca:

— Burhan bey bunlardan biraz fazla ver. Aman'a götüreyim. Partiye bırakırım, Aman'lıların sizi tanımaları konusunda katkım olmuş olur.

Burhan bey bu içtenliğe sevindi. Bir demet özgeçmiş belgesini paketleyip verdi.

Kemal Aman'a gelince, Partiye gitmeden yol üzerinde bir delegenin dükkânına uğradı. Dükkânın sahibi Yakup Ustayla sağdan soldan konuşurlarken, söz Ucur üstüne geldi. O zaman Kemal yanındaki bildirileri hatırladı. Bir tanesini çıkarıp Yakup Ustaya uzattı:

— Al oku, iyi bir arkadaşa benzer.

Yakup Usta kâğıdı okuduktan sonra dörde katlayıp yırttı. Sonra çöp sepetine attı. Kemal buna bir anlam veremedi. Biraz kızgın:

— Niçin yırttınız? Eğer o arkadaş benden nitelikliyse, neden onu seçmiyesiniz? Unutmayın ki, seçeceğiniz kişi, yalnız ilçenizi, ilinizi değil, tüm Poyrazonya'yı temsil edecek. Dar bölgeci bir anlayış bizi çıkmaza sokar, unutmayın...

Yakup Usta dağınık kır saçlarını bezgin karıştırdı:

— Bak oğul, sen daha politikada çok toysun. Politika demek kalleşlik demektir. Kusura bakma ama bir adam ben politikacıyım derse, bir bakıma ben namussuzum, kalleşim demiş oluyor. Bizim memleketimizde şemdiye kadar bu iş böyle oldu. Haa yarın çıkar birisi, Kemal bey Ucur'la anlaşmış, oy kaçırıyor der. Bu da senin iyiliğine olmaz herhalde!...

Aradan bir gün geçmeden Yakup Ustanın dediği olmuştu. Ustanın çöp sepetinden çıkartılan o özgeçmiş belgesi, bir karton üzerine mon-

te edilmişti. Dükkân dükkân dolaştırılarak, «Görün işte, aday adayınızın yaptığını. Ucur'a çalışıyor. Kominstin vatana ihanet belgesini ibretle okuyun.» Tüm satıcılık hünerini kullanarak, bu işi yapan Cemal beydi.

Poyrazonya Cumhuriyetinde tüm bunlar olurken bizde ne var ne yoktu:

Cumhuriyet gazetesi 5 Haziran 1977 seçimleri üstüne yazılardan:

«1971'den beri 91 tane sağ partili milletvekili parti değiştirmiş. Dün ak dediğine bugün kara demiştir. Dün namussuz dediğine bugün çekinmeden namuslu demiştir.» M.S.P.'nin Konya adaylarından tanınmış Tahir Hoca, emekliliğine bir yıl kala bir vaazında şöyle diyor: «Gökteki yıldızlar adedince yemin ederim ki, hiç bir siyasî partide yer almayacağım.»

Şimdi aynı imamın yani Tahir Hoca'nın, bir yıl sonraki, «Niçin Millî Selâmet'e Evet Dedim» başlıklı bildirisinden: — Millî Selâmet hücre faaliyetlerine gönül veren, karanlık localardan emir alan insanların partisi olmamıştır ve ebediyen olmayacaktır da...

Millî Selâmet'e, —gittim, gördüm— bütün ehli Salibi şimdiden telâşa düşüren, siyonizmin ve komünizmin ümitlerini kıran partidir.»

Abidin Topuz, Konya'nın Sesi Gazetesi.

OSMAN DİRENİYOR

Osman yine söylenerek yataktan don-gömlek kalktı:

«Gelin pezevenkler gelin. Gelin dürzüler gelin. Tüm biz sizin ayağınıza gidecek değiliz ya, biraz da siz bizim ayağımıza gelin. Kuyruğu yanmış kedi gibi nasıl da dolanıyorlar. Şu seçimler bir bitsin, siz adama boyun mu eğersiniz hiç? Ben sizin ne mal olduğunuzu bilmez miyim? Ama sen dur hele, eğer bize dört yıl çektireceğinizin acısını bu kısa zamanda peşin ödetmezsem bana da Osman demesinler.»

Zahide'nin kulağı pencereye dayalı:

— Gine kiminle konuşuyorsun öyle terbiyesiz terbiyesiz hey densiz!...

— Sana ne len, di yat geber gelirim ha...

İğdenin dibinden beri çamurdan geçemeyen taksiden inenler ünledi:

— Osman bey sen köpeğin başını tut, köpeğin.

Osman karısına döndü:

— Kimi çağırdıklarını duydun mu len pasaklı? Osman beyi arıyorlar gecenin bu saatinde. Ehey yavrum hey, hem ağa olduk hem bey...

Yine o iri ses:

— Osman bey kalk uyan emmioğlu uyan... Dur günü geçti çoktan. El alem ateş almış yanıyor.

Cemal bey ayağının çamurunu taşa silerken:

— Benim emmioğlu ben. Bir acı gayfeni içmeye geldim. Böyle destursuz geldiğim için kusura kalma. Bilirsin biz akrabalar arasında kaç göç olmaz. Aşiret aşiretin kapısını istediği saatte çalar. Haydi çağır gelinimizi kalksın da kahveyi ocağa sürsün.

Osman önden yürüdü. Tek göz evin içi karışıktı. Yataklar acele dürülüp, gaz lambası yukarı verildi. Cemal bey gizlice şoförünün kulağına:

— Ulan ne salak salak duruyon, git arabayı getir. Ne yap yap taksiyi şu kötü avlunun içine sok. Bir ucunu taa Osman'ın çürük kapıya daya. Ele güne karşı Osman böyle şereflenecek.

Osman her şeyi bırakmış taksiyi avluya sokmak için debelenirken, Cemal bey keyifle ona bakıyordu. Osman daha soluğunu toplamamıştı ki, Cemal bey:

— Osman emmioğlu zamanımız dar. Niye geldiğimiz belli. Bak bu yaşıma, başıma bakmadan kalkıp ayağına kadar geldim. Bilirsin ben öyle vara yoğa gitmem. Seni bir başka türlü sevdiğim için, seni deyip geldim. Senden at ile deve istemiyorum. Hepisi topusu bir kıçı kırık oy. El kadar bir kâğıt parçası. Benden oy moy esirge-

meyeceğini biliyorum. Biliyorum bilmesine ya, biz hesabımızı bilelim. Demem şu ki yeğen, sen gine de bir yemin et. Şimdilik listeye girebilmemiz için beş oya gerek kaldı. Beş eksik benim için bir şey değil. Evelallah nasıl olsa kazanacağız. Vekillik benim için çantada keklik.

Sonra benim kazanmam demek senin kazanman demektir. Ayrımız gayrımız mı var? Yarın bir işin düşse, kapımı tekmeylen açıp girersin. Ama bir başkasının kapısını üç tıkınan açamazsın, öyle değil mi? Haydi bas yemini de gidelim aslan yeğenim...

Osman gözünü uykulu açtı. Karısı Zahide'yi aradı:

— Vallaha babamın emmisi, ben geçen sene yemin etmemeğe yemin ettim. Bizim ocağa yemin hiç gelmiyor. Senin hatırın için istersen zehir içiyim. Emme yemin içemem. Ağam rahmetli bir kez yemin etti, iki öküzümüzün birisi anında öldü. Çiftimiz yasıldı. O gündür bu gündür daha boyunduruğu yerden kaldıramadık. Motora verecek tarla bizde yok. Dahası motorcular, içinden çıkacak ekinden çok para isterler.

Cemal bey tüccar gülücüğüylen:

— Ölsün len, varsın ölsün. Öküzün, ineğin sözü mü olurmuş? Emmin ne güne duruyor?... Ben kefil olurum borçlanır alırsın.

— Borç yiyen kesesinden yiyor emmii...

— Ne demek istiyorsun, o zaman açık konuş Osman?

— Yok birşey dediğim yok emmioğlu. Bir oy senin gadanı alsın. Ve lâkin, az önce Cafer beyler geldi. Kör Halil aha şu senin oturduğun yere oturup dedi ki: «Len Osman efendi, panga bor-

cunu kapanmış bil,» dedi. Yalanım varsa aha şu cuvara ataşı gibi yanayım.

— Panga borcun ne?

— İki bin gayma.

— Yalan söyleme len, işte bin beşyüzmüş ya...

— Yalanımı varsa çıralara kör bakayım.

— Peki ineği kim söz verdi?

— Yook, yerini diyemem. Bizden ser çıkar sır çıkmaz. Hemide müslümanlığa sığmaz.

— Müslümanlığa sığmazmış. Müslümanlığa sığmayan mı kaldı? Haydi şunu tatlıya bağlayıp da kalkalım. Teklik yeter işte. Verin bini de avradı boşasın.

Zahide kıpırdadı:

— Nee bin liralık avrat mıyım da ben? Oncacık paraya değil boşanmak, eşikten dışarıya ayağını atan gavır kızı olsun.

— Bak hele sen şu densize bak. Seni essahtan boşuyan kim kız? Bu sözde, lafta olacak... Eğer sözünde durup oyunu bana vermezse o zaman gerçekten boş olacaksın. Çekip babayın evine gideceksin. Çünkü için içinde üçten dokuz var...

— Emmi kurbanın olayım bu akılsızın okumuşluğu yok, bir yanlışlık manlışlık yapar da oyunu ele mele verir. Şu yaştan sonra ben nerelere sığarım?

— Korkma kız biz ezberletiriz.

Osman fazla direnmedi. Tayıbın Adem kara çantayı çekip iki beş yüzlüğü çıkarttı. Parayı Osman'a uzatırken, Cemal bey:

— Haydı güle güle harca, diye kolunu sökercesine sallıyordu.

Osman oldukça pişkin, sanki bir eşyasını satmış gibi gülen yüzüyle:

— Sen de oyuyun hayırını gör. İnşallah bu oy sizi vekil eder. Benim oy başka oya benzemez. Bilirsin biz ermişler ocağıyız. Biraz ucuza gitti ya neyse. Artık siz el değilsiniz. Çatığın oğlu oyunu tam beş bine okutmuş. Yalanım varsa şu çöpler gibi inceleyim.

Cemal bey kızgın:

— Hangi namussuz vermiş o beş bini len? Doğru söyle kim vermiş?

— Çiçekbağlılar vermiş. Emmi bilirsin denizde kum kürtlerde para. Kıçı boklu bir koyun teklikten aşağı gitmiyor.

— Vay namussuzlar vay. Piyasayı zaten o dürzüler altüst etti. Geçen yıl tanesi elli liradan oy topladığımızı bilirim. Heriflerde ticarî ahlâk yok ki. Kürt kısmı bir tek davar işinden anlar. Bayırın çobanları, akıl olsa duluğu sirkeli bir dul köylü karısına kırk bin lirayı bastırıp kız niyetine almazlar...

Onlar çamurlarla boğuşarak uzaklaşırken, Osman gıcır gıcır iki beş yüzlüğü karısına gösterdi:

«Dinsizin hakkından imansız gelirmiş. Kör kuşun yuvasını da Tanrı yaparmış. Tanrıya kurban olayım. Hiç olmazsa dört yılda bir yüzümüze bakıyor. Gıız biliyor musun bu kıymatlı kocan Serçe Partisinden de delege yazılmış. Dabi yazacaklar. Köyde adam kalmadı, erkek soyu tükendi. Kimi Alamanya'da, kimi Libya'da. Elbet beni yapacaklar. Ellerinden gelse beni bir kaşık suda boğarlar. Değil delege, vatandaş olarak nüfusa bile yazmazlar.

Hıı bak, o Serçe Partisinin adının Serçe olduğuna bakma sen. Maşallah eti budu yerinde. İlçemizde tefeci bezirgân takım tüm o partide. Ellerinden iş, ceplerinden bahşiş çıkar.» derken iştahla ellerini uğuşturdu.

Zahide yatağın içinde döneledi:

— Uykum kaçtı, kalkıp çocuğun pantolonunu bari yamayayım.

Osman kulağının ardına soktuğu uçlu sigaralardan birini daha çekti. Lambanın ateşinde pofurdattı:

— Gözüne yazık gıymatlı garım gözüne. Pontolon montolon yamamana gerek kalmadı.

Zahide kaçamak güldü:

— Haa sahi parayı bollattın değil mi? Bana bak Osman o parada benim de payım var. Bir çift kundura isterim. Hem de ışıldaklısından, pırıl pırıl yananından. Ben olmasam kimi boşayacaktın...?

Osman gevrekçe güldü:

— Kızdırma üçtendokuzayı bozarım ha!...

— Nasıl?

— Nasıl olacak, oyumu devre yere veririm. Zaten Kemal öğretmen hoşuma gidip duruyor. Seni başımdan savdım mı, paranın beş yüzüylen yeni bir avrat alırım. Kalan beş yüzünü de oturur kitir kitir yerim...

— Aman ülen sus ağzından çıkanı yel alsın. O nasıl şom söz öyle? Azıcık bitin kanlansa edeceğin belli. Atalar niye erkeğin birini iki etme demişler? Senin üstüme evlenme niyetini ben eskiden beri bilirim. O ki fikrin devreyidi de benim başımı niye yaktın? Yoluna saçımı süpürge

ettiğim, düşman değeneği bu oğlanları doğurduğum tüm boşuna öyle mi?

Osman gülerek sokuldu. Sırtına güm güm iki vurdu:

— Benim telli Zahidem, güllü Zahidem. Senin üstüne gül mü koklanır hiç? Şaka şaka...

Zahide sümüğünü çekmeyi birden durdurdu:

— Aman sen de adamın kanını kurutmaya birebirsin. Yarın uşakları Aman'a indireceksin. Ayakları iyice kuruda kaldı yavrularımın. Birer çift ışıldak yüzlüsünden lastik te onlara alacaksın. Pantolon alacaksın. Yetim gibi, çocukların çükü görünüyor. Anladın mı? Yoksa küserim, hakkımı helâl etmem...

Zahide kadınca gerindi:

— Gel gel yat yerine, nerdeyse şafak sökecek. Amaan poletekesi batsın, uykuyu tüneğe yitirdik.

Osman onu duymadı bile:

— Bak avrat «avcı ne kadar tuzak bilirse, ayı da o kadar yol bilirmiş.» Cafer beyin de, Cemal beyin de oyununu anlıyorum. Tikkat ettiysen tüm büyük şeyler vermeye bakıyorlar. Paraya pek yanaşmıyorlar, ya da az buçuk bir şey veriyorlar. Ama ben o ineği televizyonu paraya dönüştürmesini bilirim. Üç aşağı verdikten sonra babayın oğlu alır. Aman pazarında satacağıma, gider Ucur pazarında satarım. Ehey yavrum hey bana kim demişler...?

Zahide bugün Aman'da ne oldu biliyor musun?

— Yook bilmiyom.

— Senin Cafer beye dedim ki, yandan çarklı

bir gayfe söyle bakayım. Arkasından bir bardak ta soğuk su. Garson getmişti. Mağaza tıklım tıklım dolu. Herkes bize bakıyor. Suratımı astım da, «Ne bakıyon gayfe susuz içilir mi? Kalk şuradan suyu doldur» deyince fırladı. Allah seni inandırsın suyu silme doldurup getirdi. Bana uzattı, el göğüste bekledi. İnadına yudum yudum içtim...

Zahide pıngadan güldü:

— Pek iyi etmişin, ağzına sağlık. Suyun kalanını da mağazanın orta yerine serpeydin. Ben o adama çok kızarım zaten. Babam rahmetlinin on kayma borç için sırtından ceketini soymadılar mıydı? Elleme elleme çeksinler. Sazlık yansın ki domuz açığa çıksın...

Havalar bir türlü ısınmıyordu. Nisan ayının sonlarında böyle kar yağdığını yetmişlik yaşlılar bile görmediklerini söylüyorlardı. Fakat kara kışa bakmadan aday adayları köyleri tarıyordu. Aday adayları içinde durumu en zayıf olan işçi Kenan'dı. Kenan'ın ne parası ne de çevresi vardı. Kırsal kesimdeki köy emekçileri sınıfsal bilinçte değildiler. İl ve ilçelerin içi para babaları ve büyük burjuvazinin etki alanındaydı. Düzenli işçi çalıştıran işletmeler yoktu...

Kemal'in durumu daha değişikti. Parası yoktu ama bilinçli militan öğretmen arkadaşları vardı. Her köyde öğretmen vardı. Bunlar günün yirmi dört saatini köylülerin arasında geçiriyorlardı. Bu olanak avukat ve doktorlarda bile yoktu. Zaten demirbaş politikacıları korkutan da buydu...

Kemal'in ödünç aldığı bir takası vardı. Kış kıyamet demeden dere tepe sürüyordu. Yolda

tek başına ağzı açık, ya da itilen bir araba gördünüz mü bu Kemal öğretmen demekti. Halk onun adını Düldül koymuştu. Kemal'le gezen halktan, bazan öğretmen arkadaşlarından kimisi Düldül'ün arıza alanını keşfetmişlerdi. Ateşleme kablosuylan beri öte oynadınız mı saat gibi çalışıyordu. En olmadık bir yerde durdu mu, içindekiler seğirtip ateşleme kablosuna yapışıyorlardı.

Kemal'in tek arabayla vardığı köylere, Cafer ve Cemal beyler uzun bir konvoyla giriyorlardı. Tek arabayla gezmenin iki sakıncası vardı. Biri güvenlik, biri de halkın gözünde zayıf görünme konusuydu. Güvenlik deyince can güvenliğini demek istiyoruz.

Poyrazonya Cumhuriyetinde **halka yakın** solcular, işçi sınıfının bilimine gerçekten inananlar için, iki düşman belirmişti. Biri Irkçılar, biri de Mao'culardı. Kimi köylerde bunlar ufak tefek türemişti. Köyün girişinde Kemal'in arabaya Irkçılar, çıkışında Mao'cular saldırıyordu. Mao'cular en az Irkçılar kadar tehlikeliydiler. Özellikle Mao'cular halka Kemal'i şikâyet ediyorlardı:

«Ey Horoz Partililer, uyanık olun! İçinize Sovyet ajanları sızıyor. Kemal de bir Sovyet ajanıdır. Akrep Partisine oy verin, yine ona vermeyin.» diye.

★

Poyrazonya Cumhuriyetinde tüm bunlar olurken, bizde ne var ne yoktu...

C.H.P.'nin 1977 Kurultayında Mao'cuların dağıttıkları bildiriden:

«HALKIN SESİ»

CHP KURULTAYI TOPLANIYOR. CHP MİLLİ KURTULUŞ SAVAŞI RUHUNU DİRİLTMELİDİR.

.....

«Kurultay öncesinde, gerek CHP'liler arasında, gerekse basında en çok tartışılan konu CHP'nin birliği ve bütünlüğüdür. Tartışmaların bu noktada toplanması, hiç şüphesiz CHP üzerinde tezgâhlanan çeşitli manevralar yüzündendir. Bu manevralar, CHP'de toplanan yurtsever kitleyi çeşitli tertiplerle bölmeyi ve CHP üzerinde etkinlik sağlamayı amaçlamaktadırlar. Bu bölünmeden en çok kârlı çıkacak olanlar. yurdumuz üzerinde hegemonya mücadelesi veren iki süper devlettir.

Özellikle revizyonistler, CHP'yi önümüzdeki yılların iktidarı olarak tesbit ediyorlar ve CHP'nin sırtından güçlenmeye çalışıyorlar. Revizyonistler, CHP'ye sızma ve mevkiler ele geçirme faaliyetlerini yoğunlaştırmışlardır. Onlar çeşitli tertipler sonunda elde edecekleri birkaç sandalyenin önümüzdeki yıllarda kendileri için çok önemli olacağını tesbit etmekteler.

Revizyonistlerin siyasetinin diğer bir amacı, CHP'li yurtsever kitleyi etkisiz hale getirmektir. CHP'li kitle revizyonistlerin bağımsızlık düşmanı faaliyetlerinin önüne dikilen ve dikilecek olan yurtsever bir güçtür. Bu gücün birkaç parçaya bölünmesi, sosyal emperyalistlerin ve işbirlikçi revizyonistlerin işine gelmektedir...

.....»

Halkın Sesi Dergisinin 83. sayısında yayınlanmıştır.»

HALKIN GÜCÜ

Yenile'den Katığa giderken, sulak bir derenin ortasında Düldül çamura çöktü. Tüm çabalar yarar sağlamadı. Tekerlerden duman çıkıyor fakat araba düze çıkmıyordu. Öğretmen Yaşar bir saatlik yolu tepip traktör aramağa gitti. Yeni yeni ısınan tarlalarda fasulye, bostan eken köylüler vardı. Arabayı görünce tanıdılar. Ağırdan ağıra yaklaşmaya durdular. Ama arabada insan gücüyle çıkacak bir durum yoktu. Kıpırdadıkça gömülüyordu.

Tarlasına eşek sırtında gübre götüren, Arap'la karısı Nafiye bacı da eşeğin yönünü çevirdiler. Arap:

— Selâm öğretmenler selâm. Bana bakın politikacı olduğunuz için değil, öğretmen olduğunuz için size yardım edeceğim.

Öğretmen Yüksel:

— Bu adam yıllardır halkın gücü der durur. Sizde halksınız işte. Haydın bakalım şu gücünüzü gösterin de görelim...

Arap paçaları sıvayıp girişti. Yukarıdan çalışanlar indiler. Her bir yan çamur çaylaktı. Su soğuktu. Araba yekindikçe geriye gömük püskürtüyordu. Epey bir uğraşıdan sonra araba düze çıkmıştı. Düze çıkmıştı ama çıkaranların üstünde başında hayır kalmamıştı...

Arap hemen oracıkta soyundu dökündü. Yalnız başında şapkası ve uzun donu kaldı. Hiç birşey olmamışcasına sakin karısına döndü:

— Kız ben gidiyorum, sen şunları derede yıka da gel, dedi...

Köylülerden biri Kemal'e:

— Öğretmen, Arab'a bakıpta sakın siz de soyunmayın. Vallaha saplıcana tutulursunuz. Su zehir gibi, diye güldü.

Kemal, Yüksel öğretmene:

— İşte gardaş, halkın gücü dediğimiz şey buydu... diye kıvandı.

ÖĞRETMENLER A.B.C'Yİ ÖĞRETSİNLER YETER

Horoz Partisi İlçe Yönetim Kurulu olağanüstü toplandı. Cafer bey oldukça öfkeliydi:

— Yahu bunlar öğretmen mi, politikacı mı? Bizim bildiğimiz öğretmenin yeri sınıftır, halkın arası değil. A.B.C'lerini öğretsin otursunlar aşağı. Boylarından büyük işlere karışmaya başladılar. Bizim bildiğimiz öğretmen öğretmenle, avukat avukatla gezer tozar. Bunlar halkın dizinin dibinden kalkmıyorlar. Dır dır dır boyuna varlıklıların aleyhinde atıyorlar. Sermaye düşmanlığı yaratıyorlar. Yaptıkları baştan sona suçtur. Komünizm propogandasıdır. 0041 ve 0042'nci Poyrazonya Cumhuriyeti yasalarını çiğniyorlar.

İlçede saman altından su yürütme politikasının rütbesiz generali Hadi Karatahin, kışkırtıcı bir ses tonuyla:

— Olmaz efendi vallahi olmaz. Bu kadarı

da fazla gayrı. Öğretmen takımı iyice çizmeden yukarı çıktı. Bozuldu ki bozuldu. Nerede o eskinin döşü kalemli ağzı kelâmlı öğretmeni? Öğretmen geliyor dediler mi feleğimizi şaşırırdık. Sokakta görsek korkudan yolumuzu değiştirirdik. Şimdikiler soytarı. Etliye de karışıyorlar sütlüye de. Öğretmenlik yapmıyorlar canım, poletika yapıyorlar. Varlıklılarlan uğraşıyorlar, Amerikaylan uğraşıyorlar. Ulan sen kimsin de kalkmış böyle işlere burnunu sokarsın? Alt tarafın kıçı kırık bakkaldan ödü kopan bir öğretmensin.

Eskiden ağır akıllı Partimizi desteklerler, biz de elimizden geldiğince onları korurduk. Bu kominist fikirlere nerden alıştılar bilmem ki?... Ama durun siz bu işin kolayı var. Vallaha Akrep Partisinin bunlara yaptığı az bile. Şöyle ortalığı zehirleyenlerden beş-onunu içeri tıktırdık mı iş tamam demektir. Diğerlerine iyi bir gözdağı olur.

Gardaşım yoksa işler kötü. Adamlar işi gücü bırakmış, Kemal kominist'ine çalışıyorlar. Yine liste değiştirmemiz gerekecek. Bu kez liste çok gizli tutulmalı.

Şaban bey yerinde hopladı:

— Nee, yine mi liste değişecek dediniz? Olmaz, vallahi billahi olmaz. İnsaf yahu işin iyice suyu çıktı. İl'e karşı da yüzümüz kalmadı. Bu kez onaylamaz. Diğer aday adayları, şikâyet üstüne şikâyet yağdırıyorlar zaten...

Cafer bey oldukça soğukkanlı:

— İl için üzülme Şabancığım. Hatırlarsanız ikili anlaşmamız var. Bilirsin eşşek eşşeği bile ödünç kaşırmış. Aman'ın oyu desteği olmadan Gürşehir, senatörün «S»'sini bile **çıkaramaz. Ay-**

rıca Akrep Partisinin hesabı da var. Öyle değil mi, memleket çocuğu diye Akrep Partisinden Tosun beye yükleniverirler.

Cemal bey rahatladı:

— Hay ağzına sağlık Cafer beyciğim. Şu bizim Karatahin iyice karakışı kapıya getirdi. Ulan senin öğretmen dediğin de kim oluyor? Pazarda okkası kaça? Baktık olmayacak, sırtlarını karınlarından yumuşak yapar bırakırız...

Cafer bey:

— Yook sakın ha, öyle şeye yanaşmayın. Biliyorsunuz, genel seçimlerde öğretmenler bizim oy depomuz sayılır.

Hadi Karatahin alıngan:

— Yok onu yapmayın, yok buna yanaşmayın. Biz uyuyalım bakalım. Yarın atı alan Üsküdar'ı geçecek. Adem oğlum şu teybi getir bakayım. Dinlesinler belki milletin aklı başına gelir. Elin uşağı köyleri nasıl yoldan çıkarıyor bir görsünler. Ondan sonra baldırıçıplak takımı kime oy verirmiş anlasınlar.

Oturanlar şaşkın bakındılar. Adem çanta teybin düğmesine sertçe bastı. İlkin bir uğultu, çatırtı, patırdı derken peşinden duru bir köylü ağzıyla:

«Kemal bey söylemesi ayıp, sözüm de mencilisten dışarı, sizin için bir şey duyduk. İnanmadık ya yine de bir soralım dedik. Şey diyorlar, solculuk komünistlik suçundan epeyce hapiste yatmışınız diyorlar.

Hadi teybi önüne çekti. Düğmeye çat basıp susturdu:

— Konuşmanın bir kasabanın meyden kah-

vesinde geçtiğine tikkatinizi çekerim. Bir sürü insanın koyun gibi onu dinlediğini unutmayın.

— Adam aç hele açta dinliyelim. Ulan amma da okkalı soru sormuş, helal olsun herife. Kimmiş o lan?

— Durun acele etmeyin. Şimdi verilen cevapları dinleyince helal mı olsun haram mı olsun anlarsınız.

Çat düğmeye bastı. Kemal'in sesi:

«Sevgili hemşehrilerim. Değerli komşular. Bana iftira yöneltenlere bir bakıma teşekkür ediyorum. Çünkü siz değerli dostlarıma bazı gerçekleri anlatabilmem için fırsat yaratmış oluyorlar. Şimdi burada yargıç, gökte Allah, yerde sizsiniz. Ben ifade veriyorum, yargılayın, eğer haksız bulursanız gönlünüzde mahkûm edin beni.

Evet duyduklarınız doğru ve ben cezaevinde yattım. Ama yalnız buraya kadarını doğru söylemişler. Burdan ötesi tüm yalan. Yalanı yüzüne vurulan kişi kendini savunmazsa, dediklerinin doğru olduğunu isbatlamazsa namussuzdur. Huzurunuzda bu yalanı uyduranları isbata çağırıyorum. Yoksa yalancıdırlar, dolayısıyla namuslu değildirler...

Kısaca konu şu. İsteyenler not alsınlar. Çünkü yer ve tarih vereceğim, araştırmak mümkündür. Yıl 1967, Korlu Havaalanında askerliğimi yapıyordum. Görevim 4500. Uğly John roket birliğinde yedek subay tercümanlıktı. Amerikan birlikleri ile Poyrazonya birlikleri arasında bağ kuracaktım. Evet kâğıt üzerindeki görevim buydu. Gel gör ki, uygulama çok değişik çıktı...

Altında devrik iktidarın başı Hemderesin

imzası olan bir ikili anlaşma çıkardılar ortaya. Buna göre yapacaktık görevimizi. O diyordu ki:

«Amerikalılara ait birliğin yüzde yüz ihtiyaçlarını Poyrazonyalılar karşılar.» Bağışlayın değerli hemşehrilerim, bu maddeye göre Amerikalıların kadın gereksinimlerini bile biz karşılayacaktık. Kalemden tutun da, yüznumara temizliğinden bile biz sorumlu olacaktık. Ve işin acısı öyle de oluyordu...

Bizim hizmet birliği otuz er, beş assubaydan oluşuyordu. Elbirliğiyle görevimizde kusur etmemeğe çalışıyorduk. Amerikalılar sömürgelerde çok kötü huylar edinmişti. Bizi aşağı görüyor, sömürge halkına davrandıkları gibi davranıyorlardı.

Bu arada tercüman olarak bana çok yakın davranıyorlardı. Kendi adamlarına ucuz mal satın dükkânlarından serbest alışveriş kartı verdiler. Yemeğimi onların subaylarıyla birlikte yiyeceğimi söylediler. O sözünü ettiğim dükkânlarından bizim generalimize bile alışveriş yaptırmazlar. Çünkü orası bizim yurdumuza göre çok ucuz yerler. Ülkemizdeki kaçakçılığın merkezleri, oralardır...

BİR OLAY

Ben neye uğradığını şaşırmıştım. Kitaplardan okuyup inanmadığım şeylerin gerçeğini yaşıyordum. Amerikalı erler elleri arkalarında gezerken bizimkiler onların kâğıtlarını topluyor, çöplerini döküyor, arabalarına benzinlerini dolduruyordu. Davul zurnayla askere, namusumuzu beklemeye yolladığınız oğullarınızın durumu yürekler acısıydı...

Amerikalıların yüznumaraları, benzetmekte hata olmaz, şöyle genişçe bir oda gibidir. Duvar diplerine çepeçevre modern oturaklar, yani şey etme şeyleri dizilmiştir. Onlarda utanmak olmadığına biribirinin gözüne bakarak aynı anda on kişi birden çatlıyor.

«Vay anasını be, tüh Allah kahretsin. Amma da iş yahu..» gibisinden konuşmalar oldu. Bu arada olayın heyecanına kendini kaptıran Şaban bey:

— Az daha aç, az daha aç, dedi.

Karatahin kızgın baktı ona.

«Bir gün yüznumara oturaklarından birisi tıkanmış. Bana telefon edip, onarım için iki er istediler. Çok kâğıt kullandıklarına bu yüznumara tıkanma işi canımıza tak demişti...»

Yine karışık sesler duyuldu:

— Tüh namussuz kefereler. Onlarda tahret yok, abdest yok ne olacak...

«Kayburtlu Mehmet Şen adındaki erimiz, tıkalı oturağı açarken bir Amerikalı kabuklu gelip hemen yanıbaşındakine işemeğe durmuş. Tabiî bunu inadına yapıyor. Bizim erin yüzüne de bir-iki damla sidik sıçrıyor. Mehmet eliyle işaret edip öte gitmesini anlatmış. O gülüp dalga geçmiş. Mehmet elindeki malzemeyi yere çalıp bize gelmiş, öfkesinden ağlıyordu.

Duruma çok üzüldük. Bizim komutanlığa, Amerikalıları şikâyet ettik. Bir yandan da assubay arkadaş Saralla kalkıp Amerikalı komutan «Captain SHARP»'a gittik. Bize yüzvermeyince:

«Görevimiz kırıkları değiştirmek. Sizin kıçınızı da silmek değil herhalde» deyip çıktık. Az sonra Amerikalı komutandan yeniden telefon geldi. Gelin görevinizi yapın. Oturak kırıldı, diyordu. Saralla karşılıklı bakışıp kaldık. Gittik gördük ki, daha ayak izleri duruyor, oturak özellikle tekmeyle kırılmıştı...

Adem çıkıştı:

— Yahu arkadaş bu Amerikalılar bize çok etti. Vay anasını avradını...

Hadi çat düğmeye bastı:

— Noluyon lan, bakıyom da heyecanlandın? Herifin oğlu uyduruyor görmüyor musun?

— Ne uydurması yahu, görmüyor musun

herif yer, tarih veriyor. İnanmazsanız orada askerlik yapanlara sorun, diyor.

Hadi kızgın:

— Neo lan kominist senin de mi aklını çeldi?

Cafer bey sesini yükseltti:

— Susun da şu bitsin.

Hadi vargücüyle teybe bastı:

«Değerli hemşehrilerim. Bu anlattığım gözlerimle gördüğüm acı olaylardan yalnız biri.»

Toplu bağrışmalar: «Anlat anlat, konuş konuş çok konuş...»

«Böylesi olaylar çoktu. Beni asıl yürekten yaralayan olay şuydu. Onun için başıma gelmedik kalmadı. Onun için, hapse tıkıldım, adımız komüniste çıktı...

Aylardan Ramazandı. Bizim erlerden bir gurup benim elimde bir yetki var sanarak bana gelmişler:

— Komutanım biz müslümanız, oruç tutacağız. Sizden dileğimiz şu gâvurlara söyleyin, bir ay çöplerini REO'lara kendileri yüklesinler. Çöplüğe yine biz dökelim. Biliyorsunuz o domuz yağlı bulaşık varillerini yüklerken her bir yanımız yağa bulanıyor. Orucumuz da bir işe yaramıyor. Onun dışında ne işleri varsa iki misli, beş misli yapalım... dediler.

Bir Poyrazonyalı olarak içimiz sızladı. Çocukların dilekleri yerden göğe dek haklıydı. Durumu kendi makamlarımıza duyurmadan çözmek istedik. Çünkü âmirlerimiz Amerikalıdan çok Amerikalıydı. Onlardan bir yakınma gelecek diye ödleri kopuyordu. Belki haklıydılar. Çünkü yıllardır onların onayını almadan yüksek kademede terfi etmek bile olanaksızdı...

Kendimiz gidip durumu uygun bir dille Amerikalı komutana anlattık. Anlayış beklerken komutan küplere bindi:

— Teğmen, teğmen gözünü açta bana iyi bak. Siz geldiğinizden beri görevinizde kusur ediyorsunuz. Sen solcusun, belki de komünist. Ama şunu kafana iyi sok ki, Amerikan askeri dünyanın hiçbir yerinde, ama hiçbir gün çöp dökmez.

Kör Halil heyecanlandı:

— Ne duruyon lan, çek vur şu namussuzu.

Hadi çat bastı teybe:

— Ne oluyon lan, sen kimden yanasın? Kimi tutuyon şimdi?

Halil şaşkın:

— Şey canım, Amerikalıya kızıyom dabi...

Cemal bey Hadi'ye:

— Bas bas, dedi. O bastı:

«Evet hemşehrilerim, damarlarında tek damla Poyrazonyalı kanı taşıyan insan, o zillete dayanamazdı. Ben de dayanamadım. «Döktürmeyeceğim çöplerinizi» dedim «Kırk milyonun alnına bu eller leke sürmeyecektir» dedim. Biribirimize silâh çekme oldu. Ama can kaybı olmadı.

Kahveden karışık sesler:

— Keşke vursaydın onu. Gebertseydin kefereyi. Onlara çanak tutan Poyrazonyalı komutanları da...

«Değerli hemşehrilerim, sonunda ne oldu biliyor musunuz? Saral başçavuşla ben kodesi boyladık. Suçumuz ağırdı, iki devletin arasını açmak. İki dost devletin! Madde genişletildi, suçumuz solculuğa sığdırıldı. Gerçekten bizim su-

çumuz solculuğa sığdırıldı. Gerçekten bizim suinsanımızın gayretini kovmuştuk. Ezene karşı koymağa çabalamıştık. Bu ise gerçekten solculuktu...

Derken yıllar ve yıllar geçti. Fakat bizim mahkeme bitmedi. Poyrazonya'da 12 Nisan denen varlıklı zulmü Amerikalıların da yardımıyla başımıza gelince iş değişti. Eski defterler karıştırıldı. Yoksuldan yana, bir sürü işçi aydınla birlikte bizi de götürüp yeniden içeri tıktılar. Sanık çoktu yargıç az. Mahkeme önüne çıkıp derdimizi anlatma sırası bir türlü gelmedi. Bir yıl sonra yargıç karşısına çıkarıldık. İlk duruşmada beraat ettiysekte yattığımız yanımıza kaldı.

Uzun sözün kısası, siz olsanız ne yapardınız sayın hemşehrilerim? İnanıyorum ki, aynı suçu işlerdiniz. Aynı görev bir daha verilsin bir kez daha aynı suçu yeniden işlerim. Sizin yavrularınıza gâvurun bokunu, çöpünü yine döktürmem. Eğer bunun adı solculuksa solcu, komünistlikse komünistim...

Alkış ve bravo sesleri...

Cafer bey öfkeli:

— Kapatın şu mereti canım artık. Halil rakı koy... Bu adam çok zayıf noktalara vuruyor. Konuya daha ciddi eğilmemiz gerekiyor... İşin en kötü ve tehlikeli yanı ne biliyor musun?

— Yook bilmiyoruz... diye kalabalık cevap verdi.

— Evet, işin en tehlikeli yanı, bu adam hiç yalan söylemiyor. Söyledikleri gerçek...

Cemal bey kaşlarını çattı:

— Adam onun da kolayı var. Bu akşamdan

tezi yok, o kötü Düldülüne bir kibrit çaktırırım. Yerine yenisini sittin sene koyamaz.

★

Poyrazonya Cumhuriyetinde tüm bunlar olurken, ya bizde neler oluyordu:

Cumhuriyet Gazetesinin 1977 Haziran, milletvekili seçimlerine ilişkin yazı dizisinden:

«M.S.P.'li militanlar, ellerinde teyp ve bantlarla kahve kahve, cami cami ve köy köy gezerek propaganda yapmaktalar. Kimi imam, vaaz ve Erbakan'ın konuşmalarını halka dinletmekteler. Adapazarı'nın köylerini dolaşırken dün ilginç bir olay olmuştur. Bantları karıştıran dinletici, yanlışlıkla vaaz yerine başka bant takmıştır. Halk camide duyduklarından şaşırıp kalmıştır. Banttaki şarkı, ya da arajman şöyle: «Lambaya püf de / Ah deme oh de.. / » biçiminde bir seks müziği...

Poyrazonya'ya dönüyoruz:

Cafer bey kahkahayla güldü.

— İyi vallaha, halkı bize daha çok düşman, ona da dost etmek için bundan güzel bir çare düşünülemezdi.

Cemal bey bungun:

— Peki öyleyse sen söyle kardeşim, ne şey yiyeceğimizi. Para verelim sökmez, Dövelim, göz dağı verelim olmaz. Düldülünü yakalım, ya da yandan bindirip çarkıtını çıkaralım, iş değil .. Söyle ne bok yiyeceğimizi biraderl...

Cafer bey bu kez göbeğini hoplatarak daha çok güldü:

— Rica ederim beyler, çok rica ederim. Herifin oğlu 12 Nisan Konturunda işkence görmüş

ki, imanına kadar. Senin gözdağın söker mi?.. Söyleyin söker mi? Atacağın sopa peynirli dürüm gibi gelir ona. Ayrıca kaç kardeşi olduğunu biliyor musun? Tam yirmi bölü iki, yani on. Kardeş ki, tümü baldırı çıplak takımından. Tümünün canı cebinde...

Evet Cemalciğim, niçin güldüğümü, neden olmaz dediğimi şimdi anladınız mı? Ha az kalsın unutuyordum. Çok önemli bir şey daha var. Bunlar, bu senin kominist takım dediğin adamlar var ya? Bizim yalcılara hiç benzemezler. Bizler vurdum duymazız. Öz kardeşimiz için bile parmağımızı kıpırdatmaz, tatlı canımızı üzmeyiz. Onlar yedi yabancı bir yoldaşları uğruna, canlarını verirler. Benim gibi Fransa'da öğrenim görsen, Bizantin'de hukuku bitirsen bilirdin.

— Cemal bey, Cemal bey, benim tahsilim yok ama, çok tahsilliyi suya götürür de susuz getiririm. İlk dediğimden caydım. Sopayı mopayı atalım. Ama şu para işini göz ardı etmesek iyi olur. Siz de iyi bilirsiniz para anayı kızından ayırır. Paranın açmıyacağı kapı yoktur. Usturuplu bir para teklifi yapalım. Ettiği masrafları on, yirmi katıylan verelim, hastir olsun gitsin...

Cafer beyin susuşundan yüreklenen oradakiler, tüm bir ağızdan:

— Bu görüş iyi, bu olumlu, diye gürlediler.

— Parayı teklif edecek kişiyi buldum bile.

— Kim imiş o?

— Kim olacak Nuru Emmi.

— Tamam tamam oldu. Ona ses edemez.. Çünkü onun oğlu da Kemal gibi kominist.

Bir sabah erkenden Dolaksızoğlu, Kemal'le birlikte Nuru Emmi'nin iş yerine uğradı. Nuru

Emmi heyecanlı görünüyordu. Yalan söylemeye alışık olmayan yüzünde çocuksu bir allık vardı. Olacak bu ya, oğlu Aydın da oradaydı. Sağdan soldan gelen oldu, derken ortalık kalabalıklaştı. Ama gelenler tüm bildik, tanıdıktı.

Nuru Emmi sıkıntısını daha çok içinde taşıyamadı:

— Kemal bey oğlum, senin kültürüne, bilgine diyecek yok. Sizi, ben değil herkes taktir ediyor. Emme ne var ki, işin bir emmesi var. Sen çok yenisin. Bu işe çok önceden hazırlananlar var. Tanınmış aile çocukları var. Bilirsin ben eski bir particiyim. Önce partimi düşünürüm. Şimdi dar bir boğaza gelmiş bulunuyoruz. Bak her ilçeden vede ilimizden ikişer aday adayı varken bizden tam beş kişisiniz. Bunun anlamı şu; milletvekilliğini dışa kaçıracaksınız. Ama buna hakkınız yok. İlçemiz Aman'ın da şerefi var, sorunları var... Biliyor musunuz diğer yerler bu durumumuza bayram ediyorlar.

Uzun sözü kısası, gelin anlaşın. İkiniz, diğer üçüne hele biraz durun **desin...**

Kemal bıyıkaltı güldü:

— Nuru Emmi beni en yufka yerimden vurmayı iyi hesaplamışlar. Ne demek istediğinizi iyi anlıyorum.

— Ama oğul şey, onların arkası kalın, varlıklı kişiler...

— Peki bizi tüm varlıklılar mı yönetecekler? **Yoksa, emekçi kesim tüm güdülen** mi kalacak? Tüm paralılar mı milletvekili olacak?

Nuru Emmi terlemeğe başlamıştı. Çevresine bakındı. Şu içinde bulunduğu çekirdekçi dükkânı, Cafer beylerindi. Horoz Partisi yönetim ku-

rulunda oluşu, bir bakıma şu dar dükkândan atılmaması için bir güvenceydi. Cafer bey önseçimi yitirirse başına gelecekleri biliyordu. Geçen belediye seçimlerinde, başkasının yanlışını bile nasıl kendisine ödetildiği daha aklından çıkmamıştı...

— Canım bu iş söz değil, para ister. Siz işi yokuşa sürüyorsunuz. Aman'ımızı düşünün biraz. Partiyi ayakta tutmak için gerekli. Hani nerede, para kimde? Yarın dokuz koldan köyleri tarayacak araç ister. Su gibi masraf olacak su gibi...

İyi düşünün. Bu iş vatan, millet meselesidir. Yoksa Akrep Partisi kazanacak. Öyle ya halk, ele gideceğine kendi hemşehrimize gitsin diye oyunu Akrep Partisine verecek.

Soğuk bir suskunluktan sonra yine Nuru Emmi:

— Oğul seni inan çok seviyoruz. Konuştukların tam bize göre, yoksula göre. Emme paran yok. Ettiğin masrafı al çekil. İstersen daha çoğunu da alabilirsin.

Kemal kulaklarına dek kızarmıştı:

— Nuru Emmi hasımlarım beni vuracak silâhı çok iyi seçmişler. Ama her şeye rağmen sizi bile şu devrimci oğlunuz için bağışlıyorum. Yoksa cevabım başka olurdu. Fakat şu kadarını diyeceğim. Gidin o para babası beylere söyleyin. Benim fiyatım bir kurşun fiyatı kadar ucuz, paha biçilemeyecek kadar pahalıdır. Satılık değilim. Yoksuluz ama, bir sürü yoksulun umuduyuz...

Bu sıra Nuru Emminin oğlu Aydın patladı:

— Yeter be baba yeter... İnsanı patlatmayın

artık. Size olan saygımızı böyle ufak hesaplarınız için yiyip bitirmeyin. Sizinle baba - oğul bile olsak yollarımız ayrılıyor. Ayrı dünyaların adamlarıyız. Partimiz şimdilik aynı, ama cephelerimiz çok farklı.

Nuru Emmi sigarasını ters yakarken ağzını yaktı:

— Sen sus len kominist piçi. Zaten siz öğretmenlerin tümü böyle. Memleketin içine ettiniz. Hastirin şuradan beee... Ulan kendi dölümüze haber anlatamaz olduk yafı...

★

Poyrazonya Cumhuriyetinde tüm bunlar olurken, bizde ne var ne yoktu...

1974 yılı hükümet bunalımında, gazete manşetleri:

— Ecevit hükümeti kurabilmek için, kumar borcu olmayan dört namuslu adam aradığını söyledi.

— Demirel'in hemşehrisi, Sadettin Bilgiç, Demokratik Partiden A.P.'ye yeniden transfer oldu. Dört milyonluk banka borçlarının ödendiği, ya da silindiği söyleniyor.

— M.H.P. Niğde senatörü Kudret Baykam, eroin kaçırırken Fransa'da yakalanıp hapse tıkıldı.

— Lock Heed yolsuzluğuna bazı parlamenterlerin adının karıştığı söyleniyor.

— Balıkesir'de ATEŞ Gazetesi diye ilerici bir gazete vardır. Sahibi Cahit Albayrak'ı, Mustafa İbiş adlı bir kabadayıya öldürtmek isterler. Bu iş için kendisine 5000 lira para verilir. İbiş bakar ki, Albayrak çok namuslu, işçiden, yoksuldan

yana bir adam, cayar. Gidip parayı geri verir.. Bir süre sonra İbiş ölü bulunur.

— Van depreminde yenenlere, milletvekili adları karıştı.

— Kâmuran İnan bir Amerikan Senatörü ile rüşvet pazarlığında anlaşamadı. (Günaydın, 14. 9.1975)

YALAN BAZAN MÜBAHTIR

Osman iğdenin dibinde eğlenen taksinin ışığına toparlandı. Avına yaklaşan bir tilki gibi ayaklarının ucuna basarak dışarı çıktı. Tüm önlemlerine rağmen Zahide uyandı:

— Yine onlar mı ülen?

— Zıkkımın kökü. Başına yorganı bürü zıbar işte. Eliyin hamuruyula sen de poletikacı olup çıktın başıma.

Osman uzun donunu savurarak yürüdü. Bir yandan söyleniyordu:

— Yine bir nasip geldi. Hem de ayağıma kadar. Bu havada buralara araba çıkar mı? Çıkıyor işte. Tanrı bir insana yürü kulum dedi mi, arabasını vallaha kavağın başına bile çıkarır. Ülen dur bakayım, bunlar hangi partinin adamlarıymış? Yanlış manlış gelmesinler. Yok yanlış değil, Akrep Partisinin adamları. Onlar da bizim sayılır. Gelin ulan akrep sokasıcalar gelin. Şu halka ettiğinizin acısını bir alayım.

İğdenin dibinde pazarlık başladı yine:

— Osman biz seni iyi tanırız. Sen de bizi... Ezel ezelden bizdensin. Ama onları da darıltmıyorsun. İyi yapıyorsun, insan kısmı biraz siyasetçi olacak.

— Hee gurban işte bildiğiniz gibi. Beni yüreğiniz gibi bilin. Bir oyumu Vahdettin efendiye vermeyipte kime vereceğim? Gövdem Horoz Partisindeyse, başım Akrep'te sayılır. Başsız gövde bok çuvalı, kaldır at, öyle değil mi?

Osman koynundan Akrep amblemini çıkarttı:

— Aha şeyimiz. Hameyli yaprağı gibi koynumda taşırım. Yalanım varsa şu cuvaralar gibi yanayım.

— Yemin etme, yemin etme kardeşim. Şu gecenin dar zamanında yemin iyi olmaz. Biz senin de dini bütün bir soydan geldiğini bilmez miyiz hiç? Deden rahmetli beş vaktine beş daha katardı. Emmiyin oğlu Şıh Yusuf eliyle kaynar saç üstünde kavurma karıştırırdı. Eee yılan eğri akar, büğrü akar deliğine gelince doğru akarmış. Şimdilik sen böyle gelene ağam gidene paşam de. Ama yarın kapalı kutunun başına varınca işini bil yeter...

— Evel Allah sayenizde işini de aşını da bilenlerdenimdir.

— Ha, bak az kalsın unutuyordum. Osman sen üç partiden delege görünüyorsun. Olsun böylesi daha iyi. Hem diğerlerinin hesabını şaşırtırız, hem de başka yolu yok. Köyde senden başka erkek kaldı mı? Kırtılın oğlu yarın gidiyor, gurbetçi. Topal Hazım'ın uşağı Alamancı. Dökdök'-

ler Libyacı. Geri kalanı da Arabistancı sanıyorum.

— Hala oğlu köyde erkek cinsi tükendi amma tükenmese ne yazar? Benim üstüme erkek çıkıpta delege mi olacak? Taa dededen beri bu köyün her birşeyi biziz bilirsiniz. Köyün girdisi çıktısı bizden sorulur. Taa yetmiş hanelik köyün oyunu geçen seçimlerde ben kullandım. Ben möhürledim onlar attı, ben bastım onlar attı. Ben olmasam halları duman. Çoğu kadın ve yaşlı dede. Akılları neye keser ki?...

★

Poyrazonya Cumhuriyetinde olanlar olurken bizde ne var ne yoktu...

23 Mayıs 1977 atrihli Günaydın Gazetesinin —Düdüklü Tencere— köşesinden:

«Kemal Zeki Gençosman arkadaşımız, 1877' den günümüze dek yani yüz yılda yapılan toplam 21 seçimi tek tek incelemiş, bir kitap hazırlamış. Yakında basılıp satışa çıkarılacak. Neler yok satır aralarında...

İlk seçim 1877'de yapılmış. İkinci Abdülhamid'in saltanat döneminde. O dönemde sandık başına gidemeyen delege, bir diğer arkadaşına, yahu çok işim var, şu benim oyumu da sen kullanıver, diyebiliyor.»

— Şimdi iyi dinle, yarın seçim günü yargıcın önüne vardığında şaşırma. Ben şundan yanayım de yeter. Diğerlerinden duyan gören olmaz. Olursa onun da kolayı var. Böylesi zamanlarda yalan mübahtır. Ben yedi ermişler soyundan biriyim. Yedi gündür yedi düş görürüm. Oyunu Akrebe vermezsen yedi çocuğun da öle-

cek dediler. Ne yapayım, katil mi olayım? Yedi ermişlere karşı mı geleyim dersin olur biter...

— Hala oğlu aşkolsun vallaha. Sen benden bilgilisin. O neyse kolay, yalnız yarın Aman'a ineceğim. Korkumdan inemiyorum.

— Niye hayırdır inşallah?

— Hayır adam, şu tohum borcumu yatıramadım. Hayat pahalandı, az yetmiyor çok artmıyor. Sizler aygazın tüpünü kaçtan alıyorsunuz?

— Hımm, sen hele şu tekliği al Halaoğlu. Gerisi gelir inşallah. Haydi bize eyvallah.

★

Poyrazonya'da tüm bunlar olurken bizde ne var ne yoktu...

1977 Haziran genel seçimlerinde Cumhuriyet Gazetesinin seçim incelemelerinden:

«M.S.P.'liler Zonguldak maden ocaklarına imam indirip vaaz-propaganda yaptırıyorlar. İmam bir düş gördüğünü, düşünde ermişlerin kendisine görev verdiğini, dini yüceltmek isteyenlerin M.S.P.'ye oylarını vermeleri gerektiğini, söylüyor...»

UÇAK YOLU YAPTIRACAKLARMIŞ

Kemal'le Kenan bir gün dağ köylerinden Kargageçmez'e gittiler. Düldülde iki öğretmenle bir işçi daha vardı. Kenan:

— Hocam bu iş çok güçmüş. Burjuvazinin kimi hünerlerini biz greçekten beceremiyoruz. Örneğin halktan oy istemek bana borç para istemekten daha güç geliyor. Olmadık gerçek dışı vaadlerde bulunuyorlar.

Kemal güldü:

— Al benden de o kadar. Kardeşim biz emekçi takımı, almaya değil vermeye alışmışız. Oysa diğer kaşarlanmışlar için durum çok değişik. Bir oy isteyişleri var şaşarsın. Adam sanki kırk yıllık alacağını istiyor. «Etme elini ayağını öpeyim. Altucu bir oy değil mi? Seninle yakın akrabayız. Altın kapının ağaç, ağaç kapının altına işi düşermiş. Eğer seçilirsem, tüm köyünüze baştan ayağa ziyafetim var.» diyenleri gördükçe ben utanıyorum.

Kenan:

— Geçenlerde Cemal beyin Musahocalı'daki konuşmasına rastladım. Duyduklarımla ağzım açık kaldı. Hem adam benim bile gözümün içine bakarak söylüyor:

«Sevgili vatandaşlarım. Köyünüzün neyi yoksa onu yaptıracağım. Yol yok diyeceksiniz biliyorum. Kötü bir karayolu ne ki, havayolu yaptıracağım. Suyumuz yok diyeceksiniz. Çamurlu su değil zemzem kuyusu çıkarttıracağım. Okul deyince böyle ilk, orta değil, üniversite kurduracağım. Vergi yok, askerlik yok, karakolda zoppa olmayacaktır. Hükümet dairelerine ayağınızın çamuruyla kapıyı tekmeleyip gireceksiniz. Kafanızı kızdırırsa, öğretmenlerinizin kulağını çekebileceksiniz. Hicaz'a her ay bir kez gidip gelebileceksiniz. Bize ibadetanelere hor bakar derler. Göreceksiniz hükümet bütçesinin yarısını ibadet yerlerinin onarımına ayırtacağız. Beş vakit namazı on, bir aylık orucu üç aya çıkartacağız. Buğdayın kilosunu beş liraya, gübreyi bedava dağıtacağız. Var mı başka diyeceğiniz?»

Bu sıra köylülerden birisi duyulur duyulmaz bir sesle:

— Orucu üç aya çıkaracaklarmış... On bir aya çıkartında yeme derdinden kurtulalım, ya da tüm halkı kırın öldürün. Öldürün ki, siz de biz de kurtulalım. Ulan istersen şu minareye çık beş vakit ezan oku sana bir oy verenin ta...

★

Poyrazonya Cumhuriyetinde tüm bunlar olup giderken, bizde ne var ne yoktu...

1977 Haziran genel seçimleri için Cumhuriyet Gazetesi incelemesinden:

«Ordu'dan adaylığını koyan Senatör adayı Cevat Aydın'ın beş maddelik söz senedi:»

— Kuvvetliler gibi, taşımasını bilen her yurttaşa silâh, taşıyacağı yasa değişikliği.

— İneğinin yalını, çocuğunun çorbasını pişirmek için bir sırt yükü odun taşıma mecburiyetinde kalan köylü yurttaşı suçluluktan kurtaracak yasa değişikliği.

— ..... v.b.

Bir başka örnek:

«Kendi çocukları özel yabancı kolejlerde okuyan Erbakan, halka hitabederken, parolamız her köye bir Kur'an kursu, her ilçeye bir İmam Hatip okuludur.» dedi.

Bir örnek daha:

12.10.1973 Cumhuriyet Gazetesinden:

«A.P. Genel Başkanı Süleyman Demirel, Manisa ve Balıkesir'de halka muştuladı: Türkiye'de konutsuz hiç kimse kalmayacak. Yeter ki oylarınızı bize verin.

Dinleyenlerden çoğunun, nasıl olacak bu iş, diye düşünebileceğini hesaba katan Demirel, kendine özgü şivesiyle ardından ekledi: «Neye güveniyorsunuz diyeceksiniz... Kime güveniyorsunuz diyeceksiniz. Ben halkıma güveniyorum. Çok şükür Cenabı Hakka güveniyorum.»

İşte A.P. Genel Başkanı halkın konut sorunlarının çözümünü Allaha havale ederek aç ve açıkta kimse kalmıyacağını vaadetti...»

UYANMIŞMIŞ

Tekmezci köyünün kahvesi tıklım tıklımdı.. Dışarısı soğuk, ya da yağışlı oldu mu tüm böyle olurdu. Kemal selâm verip bir masaya ilişti. Masada iri yarı bir köylü oturuyordu. Suratı asıktı inadına. Kemal'in ne yüzüne baktı ne de selâmını aldı. Soğuk bir sususuştan sonra başını kaldırdı:

— Sormak ayıp olmasın ama niye geldiniz? Siz poletikacılar ne yüzsüz insanlarsınız yahu. Eğer okur-yazarlığınız varsa köyün girişine bu köye poletikacılar giremez yazdık. Dört yılda bir uğrayıp halkı kandırırsınız sonra gider nem nerede keyf çatarsınız. Şu durumumuza bakın da utanın biraz. Usandık. bıktık sizden beee...

Kahvede bir ölüm suskunluğu irileşti. Ne gelenler, ne de oradakiler o kişiden böyle bir tavır beklemiyorlardı. Köylü belki de çağların biriktirdiği bir öfkeyi, kini kusuyordu. Ağzına geleni söylüyor, söyledikçe sesini yükseltiyordu...

Kemal ve Kenan duyduklarından gerçekte son derece hoşnuttular. Köylünün yönsüz bile olsa öfkesi güzeldi. Fakat ters bir diyaloğun gelişmesini sağlayabilirdi. Bu gergin havanın yumuşaması, zorunluydu. Kemal işi pişkinliğe vurdu:

— Arkadaş, niye mi geldik dediniz? Erkekçe doğruyu söylemek gerekirse, sizi kandırmaya geldik.

Köylü aynı çatıkkaşla:

— Biz uyandık gayrı, başka kapıyı çalın.

Kemal güldü:

— Yahu bizi mi gözünüz gördü? Kırk yılda bir adaylığımızı koyalım dedik, bu kez de siz uyandınız. Az daha uyusanız da bir de biz kandırsaydık, ne olurdu sanki?

Tüm kahve kahkahayı bastı. O sert köylü de kendini tutamayıp güldü. Bu sırada bir başka köylü söze karıştı:

— Aldırmayın siz ona bey. Ne kadar uyandık derse desin inanmayın. Daha bizi siz de kandırırsınız, başkaları da... Keşke siz son kandırıcımız olsanız...

Sert köylü birden çok yumuşamıştı. Tek tek herkese sigara tuttu, çay ısmarladı:

— Öğretmen sizinle anlaşacak gibiyiz. O ki emekçiyiz, ezilenden yanayız diyorsunuz, o zaman meseleyi kıvırtmadan, sınıfsal koyacaksınız...

Kemal'le Kenan biribirlerine bakıp gülüştüler. Derken kalkıp köylüyle sarmaş dolaş oldular. Kenan:

— Arkadaş, bizim size öğreteceğimiz birşey yok. Adınızı bağışlayın.

Kahve tüm bir ağızdan:

— Ona anlı şanlı Kominist Mevlüt derler, diye ünledi...

Mevlüt bu sözden bayağı kıvanmıştı:

— Hocam benimkisi kızım sana söylüyorum gelinim sen anla gibisinden birşey. Gerçekte bizi böyle perişan eden ne siz, ne de birkaç zavallı politikacı. Bizi perişan eden bu düzendir. Ama şimdilik bunu şu kalın kafalılara anlatma olanağı yok. Alamanya'da ömürlerini tüketmiş, dört kuruş kazanmışlar kendilerini Fehmi Çok sanıyorlar. Bir de, otuz dönüm kıraç tarlayla kendini ağa sananlar var. Oysa zavallıların bir yıllık kazancı bir parababasının Mersedes arabasının bir tekeri bile değil. Poyrazonya'nın kominist olup, mallarının ellerinden alınacağından korkuyorlar. Tümü bilir, köyde en varlıklıları benim. Kışın çoğunun yeygisi bitince bana el açarlar. Yine de bana kominist derler. Malımın elimden alınacağından ben korkmuyorum da, bunlar korkuyor. Allah böyle enayilerin yokluğunu vermesin...

Köylülerden biri:

— Bey, şu buğdaya doğru dürüst bir fiyat vermediler gitti. Yılda kilosuna on, bilemedin yirmi kuruş zammı güç veriyorlar. Oysa el kadar bir makina parçasının fiyatı üç, beş, on misli birden artıp gidiyor. Ne ekeceğimizi, ne dikeceğimizi iyice şaşırdık. Buğday ekeriz, fasulye pahalanır. Fasulye ekeriz, ayçiçeği yetiştirin derler. Bir kilo buğdaya bir kara gazoz-Cocacola-alamıyoruz. Var ötesini siz düşünün. Bizim Kominstin dedikleri baştan sona doğru. Bizde akıl olsa poletikacıya değil oy, selâm bile vermeyiz.

Sizi biraz yakın gördükte iki söz ettik. İşin gerçeğini sorarsanız size de inanmıyoruz...

★

Poyrazonya Cumhuriyetinde tüm bunlar olurken, bizde ne var ne yoktu...

1977 Politika Gazetesi seçim haberlerinden:

«Trakya köylüleri yakınıyorlardı. Ürün az olur, niye çok çalışmıyorsunuz derler. Daha çok üretin derler. Çok üretiriz, bu kez de ofis almaz ve böyle çürür.» diye ayçiçeklerinin perişanlığını gösteriyorlardı...

BEŞ DAKİKANIN BEYLİĞİ

Aday adayları halka karşı görülmedik bir saygı, alçakgönüllülük içindeydi. Pazaryerinde patatesi dağılan köylünün patatesini toplayanlar mı istersin? Nerde bir sigara çıkaran olsa kibrit çakıp koşanlarını mı istersin? Kahveye giren çocuklara bile kalkıp sandalyesini verenleri mi istersin? Küllüklerde oynayan yüzü-gözü toz içinde, sümüğü akmış, şiş karınlı sağlıksız ufakları tutup çevire çevire öpenleri mi ararsın?...

Kemal'le Kenan, Tekmezci'den arabalarını sürdüler Karapınar'a. Yolda bir yaşlıya rastlayınca durdular. Arabaları zaten iyice doluydu. Ama politik gerilimin arttığı şu sıra, yolda bir yayayı çiğneyip geçmek oyunun kurallarına aykırıydı.

Kenan, «Gerek humanist, gerekse politik açıdan şu yaşlıyı almamız gerekiyor.» dedi.

Kemal:

— Kimin dizine oturacak?

Kenan zorunlu olarak:

— En çok ben istedim, herhalde benim...

Yaşlı adam ezilerek:

— Kusura kalma bey, dizinize oturdum.

Kenan güldü:

— Aldırma baba, siz benim dizimde çok çok beş-on dakika oturacaksınız, oysa bizi seçerseniz sizin tepenizde tam dört yıl oturacağız, dedi.

Bu kez yaşlı açıldı:

— Dört yıl ne ki oğul, dört yılın sözü mü olur? Ben seksen yaşındayım, kendimi bildim bileli tepemizdesiniz. Yalnız kendiniz olsanız birşey değil. Elin gâvurunu da tepemize bindirdiniz. Benim oğlan askerliğini Amerikan gâvurlarının yanında yaptı. Kanaferleri —Klorifer— patladı. Çocuğumu sakat etti. Bir kolu yok şimdi. Bu yaşta onun da umurunu ben çekerim...

Bir dokun bin ah işit gibisinden arabanın içindekiler birbirlerine baktılar...

★

Poyrazonya Cumhuriyetinde tüm bunlar olup giderken, bizde ne var ne yoktu...

1967 yılında Çorlu Havaalanı 450. Roket taburundan bir erimiz şehit olmuştur. İstanbul'dan Det 74, 101, 201 nolu Amerikan birliklerinin özel postasını taşırken bir trafik kazasında ölmüştür. Köyden sabanın tutağını bırakıp gelmiş er, üç günlük askeri şoförlükle İstanbul trafiğine sokulursa ölüm doğal bir sonuçtur.

Başka örnek:

Nevzat Üstün'ün, Türkiye'deki Amerika.

Haydar Tunçkanat'ın, İkili Anlaşmaların İçyüzü adlı kitapları.

Doğan Avcıoğlu'nun, Devrim adlı gazetesinden:

«Çankaya'dan sarhoş bir durumda inerken oniki erimizi çiğneyen Amerikalı çavuşu Türk mahkemeleri yargılayamıyor.»

«Çiğli Amerikan Hava üstünde görevli bir erimiz, lâğım temizlerken düşüp boğulmuştur.»

BU NASIL İŞ

Şaban bey sıkışmıştı. Kemal ve Kenan'ın delege listesine itirazlarını karşılamak için:

— Beyler, bir delegenin nasıl yazılacağını yasalar ve tüzüğümüz tesbit etmiştir. Evet her köye gidip, Partimizin aldığı oya göre, elli kişi için bir delege yazılır. Varsa başka bildiğiniz lütfen söyleyiniz. Sonra diğer ilçeler, dahası ilimiz sanki bizden iyi mi yazıyor? Onlar rakı masasında yazıyor. Ben hiç olmazsa birkaç köye uğradım.

Kemal anlamlı bir buruklukla:

— Evet köylere uğruyorsunuz, yalnız Cafer ve Cemal bey gibi iki aday adayıyla...

— Suçluyorsunuz, lütfen suç işlemeyiniz. Ben görevimi yasaların sınırları içinde yapıyorum.

Kenan dayanamadı:

— Arkadaşım siz sadece yaptığınız yanlışı yasalara uyduruyorsunuz...

Ertesi gün Şaban bey haber yollamış, buyursunlar, onlarla da köylere çıkalım, diye. Çok sıkıştığı belliydi. Gerçekte, çok önceden parti örgütünce gözden çıkılmış bu iki aday adayı için bir gününü harcamak istemiyordu. Yine allem gallem edip, Cafer ve Cemal beylerin bir gezisiyle onları birleştirdi. Rol gereği göstermelik bir delege yazımı başlamıştı. Oysa, delegeler çok önceden tesbit edilmişti.

Kenan ve Kemal bir arabada, Şaban, Cafer, Cemal beyler de bir arabadaydı. İlkin Karapınar'a uğrandı. Oradan, çevreyi iyi tanıyan güvenilir adamlarından birini aldılar. Hangi köye girerlerse kılavuz:

— Doğru falancanın oraya, diyordu. Aradığı uygun kişiyi bulamazsa, bu köyde adam yok, bizim köyden birini yazalım canım, deyip çıkıyordu.

Kofrazlı köyünde gerçekten delege yazacak adam bulamadılar. Dahası bu köyde, Horoz Partili erkek yoktu. Bu işe uygun birini ararken köyün öğretmeni çıkageldi. Fakat Cafer ve Cemal beylerin yüzü ekşidi. Öğretmene sorularak yazılacak delegeden kendilerine hayır gelmeyebilirdi. Cafer bey şoförüne:

— Yok canım burada gerçekten adam yok, sür gidelim.

Kemal atıldı:

— Neden, Cafer bey bakın öğretmen yaklaştı, ona soralım.

— Kemal beyciğim o devlet memurudur, siyasete sokmayalım.

Kılavuz, Köse Bekir diye yetmişlik birini ya-

kalayıp geldi. Oysa o arabayı görünce ilkin içeri kaçmağa çabalamıştı. Kılavuz:

— Gel hısım gel hele, sizden Horoz Partinin adamı kimdi?

Bekir dayı şaşkın:

— Biz ekmek partisindeniz kurban. Çok şükür biz particilik bilmeyiz. Ben yetmiş yaşındayım, tek oy bile atmadım. Yalanım varsa Allah sorsun ben cevabını vereyim.

Bekir dayı yalama dudağını ikide bir ıslatıyordu. Kırk yama ceketini bir eliyle süreli kavuşuk tutmaya çabalayarak:

— Gurban bizde zaten erkek kısmı kalmadı ki. Kimi Almana, kimi Arabistana kâra gitti. Size bir şey diyeyim mi, gelecek seçime bizden kimseye oy çıkmaz. Çünkü nüfus iyice düştü. Herkes şehere kaçtı. Bakın evlerin yarısı yıkık ören. Horozsuz yumurtadan cücük çıkar mı? Erkeksiz köyün nüfusu artar mı? Partici martici araman bizde.

Bay Kılavuz:

— Hısım seni yazdım seni. Başka Parti gelirse yazılma olur mu?

Bekir dayının kulağı ağır duyuyordu. Bir eli süreli kulağında kepçeydi:

— Bizim soy Akrep Partisine yatkın. Ama ben hokümet işine karışmam. Allah dert verip hekime, dava verip hakime düşürmesin. Doktor kısmı bir zalım olmuş. Daha yaran nerede demeden, paran nerede diyorlar. Ya oğul Allah kimseyi kimseye muhtaç etmesin.

Cafer bey, Şaban'ın kulağına eğildi:

— Bunu yazın yazın. Yerine birisini kullandırırız. Hakkını arayamaz, diye fısıldadı

★

Poyrazonya Cumhuriyetinde olaylar böyle sürüp giderken, bizde ne var ne yoktu...

1950 yılından sonra D.P.'nin seçim gezilerinden birinde, Doğuda bir köy halkı Menderes'i «Padişahım çok yaşa», diye karşılamıştı...

ÖP BABAYIN ELİNİ

Eski aday adaylarından Mehmet beyin öyküsü dillere destan. Çamurlu halkı, politikacı sözünü işitti mi, hemen o olayı hatırlıyor. Mehmet bey, Vahit beyin oğlu Zahit gibi yetişmiş biri. Olay şu: Mehmet bey köye girer girmez, elleri dirseklerine dek mal boku içinde duvara yapma yapan yaşlı bir kadına rastlar. Çevreye gösteriş olsun diye, yaşlı ebenin ellerini öpmeye direnir. Ebe:

— Aman yavrum ellerim batsın. Öptüğün birşey değil, ağzın bok olacak. Sağ olasın. Allah ömrünü uzun etsin. El öpenlerin çok olsun, diye öte çekilir.

Fakat aldığı ders gereği Mehmet bey yapıştığı elleri bırakmaz:

— Ver ebe ver şu elini de, doya doya öpeyim. Olsun olsun boklu olsun. Sizin bok bizim boka benzemez. Sizinkisi arı boku arıı...» diye ünler.

DELEGE DÜĞÜNÜ

Delegelerin ölümü gibi düğünü de bir başka oluyordu. Aday adayları, düne kadar adını bile bilmedikleri delegenin düğününde görülmedik biçimde coşuyorlardı. Hele delege çevrede etkili biriyse iş iyice kızışıyordu...

Arafa bey ilçenin varlıklılarından bir delegeydi. Onun diğer varlıklılarından değişik bir özelliği vardı. Kökeni, yakın geçmişte bir köy emeklisiydi. Fakat kapkaç düzeninin bir piyangosu vurmuştu. İlçenin hatırı sayılır varlıklısı olup çıkmıştı...

Arafa beyin köyden getirdiği iş erdemiyle, bezirgânlaşmanın yarattığı yozluk yoğun bir çekişmedeydi. Bu hesaplaşma onu ikizli bir yapı içine itmişti. Ne biliyor, kasaba eşrafıyla aşnafişne olacağını, ne biliyordu, kır emekçilerinin derdine yanacağını. Kısaca geçmişiyle, bugünü bitimsiz bir savaş içindeydi...

Geniş havuzlu bahçe, renk renk ampullerle

süslenmişti. Abdallar da kendilerini dinleyenler kadar sarhoştu. Taa başkentten gelen şarkıcı, yoz bir sınıfın adsız müziğini halk türküleriyle melezleştirip gücünün yettiğince bağırıyordu...

Aday adayları bir başka alemdi. Zurnayla şarkı, davulla marş söyleyenler vardı. Kıvıramadıkları bir oyunun peşinden sürünürken komikleşiyorlardı.

Cemal beyin bu üçüncü düğünü ve aynı gün içinde beşinci yasıydı. Hastası, ölüsü olana bir türlü, düğünü olana bir başka türlü koşuyordu. Oldukça yorgun, Arafa beyin düğününe son anda yetişti:

— Başın sağolsun kardeşim. Neylersin ölüm herkesin başında. Kimbilir ne zaman ve kaç yaşında, diye sıralarken yanında koltuğunu dürttü:

— Aman beyefendi ne yapıyorsun, burası ölü değil, düğün evi, deyince düşüp bayıldı.

★

Poyrazonya Cumhuriyetinde tüm bunlar sürüp giderken, bizde ne var ne yoktu...

«Mecliste birtakım yurt sorunları tartışılıp, dilekler yapılırken Kayseri Milletvekili uyur kalır. Kendi horultusuna uyanınca, durumu kurtarmak için hızla parmak kaldırıp:

— Bizim oraya da bir liman yapılsın, dediği dillere destandır.»

Başka bir örnek:

Menderes'in Doğudan söz edilirken:

«Doğuyu gerçekten çok ihmal ettik. Hazır yabancı şeker uzmanları varken bir şeker fabrikası da Erzurum'a yapılsın.» dediği ve yapıldığı bilinir. Sonunda orada pancar yetişmediği için, Kayseri'den şeker götürülüp fabrika işletmeye açılır...

CAFER BEYİN HANIMI

Cafer beyin eşi Muazzez hanım, evine konu komşuyu buyur etmişti. Şimdiden kendisini milletvekili karısı sayıyordu. Hazırlığını ona göre yapmağa koyulmuştu. Her bir şey hazırlanmıştı. Muazzez hanıma kalsa belki bu kadar erken davranmazdı ama onu gönlüne koyan kimdi?.. Komşu kadınlar:

— Eee, haydı hayırlı olsun.. Kolay değil vekil karısı olmak. Büyük dağın dumanı da büyük olurmuş. Her kadın çekip çeviremez. Ama bizim bildiğimiz Muazzez hanım üstesinden gelir evelallah. Ama ayol bu üstbaş sana göre değil. Bu kılık gayrı yakışmaz sana. İlkin baştan ayağa bir soyun ve şunları hayırın için birine ver. Başkent terzisine siparişini şimden tezi yok yap. Uzaktan gören parmağını ısırıp, şu hangi vekilin karısı, demelidir. Yoksa bizimle sizin aranızda ne fark olur?...

İkincisi ziyafetin yerini ilân et. Et ki yedi

düvel duysun. Ziyafet isteriz yanı kuzulu, kızarmış koyunla. İnek kesilmeli boyu barabar danalı. Kimi tadından kimi kokusundan doymalı. Doymalı ki, nam olmalı yedi iklime. Öyle değil mi, bizim şerefimiz nasıl yükselecek yoksa...?

Muazzez hanım iki günün içinde değişivermişti. Tıpkı vekil karısı gibi, bir ağırbaşlılık kaplamıştı her yanını. Oturuşu, duruşu, yürüyüşü başkalaşmıştı. Yakın çevresini, şimdiden Başkentteki özel günlere davet ediyordu. Bazan daha ileri giderek, kocasının yapacağı işlere el atıyordu. Örneğin: Aman'a hastane, postane, yol, fabrika yaptırma konusunda geniş vaadlerde bulunuyordu:

— Cafer beyciğim kattiyen sözümden çıkmaz. Size nasıl anlatayım cicim, hani öl desem ölür. Şunca yıllık evliyiz, bir kez olsun öte çekil Muazzez hanım gözüne tütün gider demedi. Caferciğim bir başkadır...

Ne bileyim cicim, Başkentin havasını çok kirli diyorlar. Ben her şeyin iyisine, temizine alışmışım. Vekil beye diyorum ki, cicim sen git haftada bir görün gel. Okul çocuğu gibi her gün gitmeğe ne gerek var? Beni yerimden oynatma diyorum. Ama ömrü uzun: «sensiz yapamam,» deyip tutturuyor. Gerçekten de yapamaz. Buzdolabından bir yumurtayı çıkarıp yemesini bilmez. İlle ben ağzına koyacağım.

CEMAL BEYİN KARISI

Cemal beyin hanımı, Cafer beyinkine göre daha halka yakındı. O da mevlüt okutup, bir-iki yetimi giydirmeğe girişmişti. Gözaydınlığına gelenlere, kırıtarak:

— Bilmem o yüksek tabaka kısmının karılarıylan edebilecek miyim? Şimdi onlar fantaziye ister, dans ister. El kadar kurabiyeylen akşama kadar idare ederler. Biz doyana kadar yemeye alışmışız maşallah.

Cemal bey ömrü uzun, bugüne kadar benim elimi sıcak sudan soğuk suya vurdurtmadı. Çok şükür çarşı-pazar, dışarı bilmem. Akşam beğendin mi yaptığını, şimdi ne edeceğiz dedim. Bayağa çıkıştım. İşin içinde irezil olmak var dedim. Güldü:

— Ammaan sen de şekerim, üzüldüğüne bak. Sana tahsilli terbiyelisinden bir hizmetçi tuta-

rım. O işleri kına gibi un eder. Seni gözümden bile esirgerim bilirsin. Ak ellerini gine ılık suya sokturmam. Tasalanma tasalanma, dedi bitirdi..

KEMAL'İN ANASI

— Vekil anası tahta sandalyeye oturmaya alışmalıymış, diye iki büklüm eziyet çekiyordu. Bir gözü yerde serili palada, bir eli sandalyenin arkalığına takılı bağdaş kurmaya can atıyordu.

Gecekondu barınaklarının önünü günde beş vakit sulayıp süpürüyor, kara lastiğin soğukkuyusunu atmış, parlak yüzlü cızlavıtını giyordu. Akşamları ev halkı toplanınca, kimi:

— Ağabey bana iyi bir devlet işi, aylığı yüksek olacak haa...

Kimisi:

— O kadar parayı yemeyle nasıl bitireceksin?

Babası:

— Düşmanın beli kırılsın. Eskiden bana selâm vermeye tenezüliyet etmiyen kodaman takımı şimdiden, buyur ağa buyur diyorlar. Yalan,

ben o pezevenkleri bilirim. Yarın oğluna işimiz düşer, diye yağ yakıyorlar... Yaksın elleme, elleme burunları kırılsın. Ulan yarın vekil olunca acıma bu dürzülere. Onlar fakir fukarayı çok ezdi.

KEMAL'İN KARISI

Kemal öğretmenin kardeşinin karısı Zebiş, yengesine sokuldu:

— Yenge başka şey istemem, ağabeyim mepus olsun bana bir iş bulun yeter. Fabarikada çalışacağım. Böyle tek elden çalışınaylan olmuyor. Çolçocuğun durumunu görüyorsunuz işte.

Nejla hanım ona sevecen baktı:

— Öyle bacım, çalışmak güzel şeydir. Yalnız şunu iyi bilelim ki, ağabeyinin kazanması, güneşi batıdan doğdurmak kadar güçtür. Yarışa girdiğimiz insanlarla, koşullarımız denk değil.

Zeliş tatlı düşünden kopmadı:

— Yok yook öyle deme yenge. İnşallah kazanacağız. Akşam hesap yaptık, kazanıyoruz... Aman hiç vermese yine kazanıyoruz. Ne müjde vereceğim biliyor musun?

Yengesinin gözü yoksul evi taradı. Zeliş olanca içtenliğiyle kalkıp sandığına sarıldı:

— İşte bunu vereceğim. Ağabeyim için feda olsun.

Yorucu bir emek ürünü olan, işlemeli yatak örtüsünü okşayarak gösteriyordu. Nejla onun güzel düşünü bozmamak için, yalnız başıyla dalgın onayladı.

Çocuklar küçücük elleriyle, yoğun bir çaba içindeydiler. Amcalarına ÖZGEÇMİŞ bildirileri katlıyorlardı. Olcay ikide bir bildirinin köşesindeki resmi gösterip:

— Neccclaa yengi bu kim?

— Haydı sen bil bakalım.

— AAmcaam...

— Aferin kızıma, haydı çalışın az kaldı.

Saat gecenin ikisini geçiyordu. Çocukların gözleri iyice büzülmüş, elleri yavaşlamıştı. Büyük kardeşlerden Ali ile Cem adres yazıyor, Nursel, Deniz, Devrim, Mıstık da bildirileri katlayıp zarflara koyuyorlardı. Deniz elindeki son bildiriyi göksüne bastırarak uyudu kaldı. Bunu sırayla diğer çocuklar izledi...

Kemal'in anası bir köşede Dolaksızoğlu'yla oy hesabı içindeydi. Dolaksızoğlu:

— Çiçekbağı'ndan çok çok beş oy gelir. On tane de Ucur'dan diyelim, etti mi sana onbeş... Gürşehir otuz-kırk verse yeter. Bizi Aman kurtaracak. Bunlar politikeci değil canım. Bir var dığın yere beş varacaksın. Çiçekbağı'nda, Ucur'da ne işiniz var sizin? İnsan ha şöyle bir uğrar geçer. Siz Aman'a bakın diyorum, söz anlatamıyorum...

Gülşen Ebe:

— Ne bileyim gardaş, köylüler çok iyi diyorlar. Oralardan çok oy gelecekmiş.

Dolaksızoğlu heyecanla onun sözünü kesti:

— Alamazlar bacım alamazlar... Oralardan bize oy geldiği görülmüş değildir. Kırk yıllık geleneği bizimkiler mi bozacaklar? Biz kendimizinkine sahap olalım yeter.

Nejla yorgunluktan sallanıyordu. Çay bardaklarını kaldırıp, yeniden bildirilere el attı. Eli işte, aklı köyleri dolaşan kocasıyla kayınbiraderindeydi. Kaynanasına uykulu baktı.. Hiç yüzvermediği bir umut parçası, Zeliş için, kaynanası için ve tüm çocuklar için gelip yüreğine oturdu:

«Şu gün görmedik kadının, gecekondusu başına çöktü çökecek. Ona iki odalı, üstü kiremitli bir barınak yaptırmalı. İçini tertemiz silip süpürür. İki kilim, iki somya yeter. Sandalye olmasa da olur. Bir de odununu, buğdayını aldık mı tamam...»

Kaynanasının sesine toparlandı. O, Dolaksızoğlu'nu uğurluyordu:

— Güle güle, yine buyurun, Kemal gil nerede kaldı, yine geciktiler, diye söylendi.

MİLLETVEKİLİ AMCA

Kemal'in yalnız anası, karısı, kardeşleri değil, ailenin tüm çoluk-çocuğu da politikacı olmuştu. Çocukların yattıkları, kalktıkları zaman iyice biribirine karışmıştı. Ne kadar geç yatarlarsa yatsınlar, sabahları Düldülün gök gürültüsüyle uyanıyorlar, arabanın çevresini sarıp, kimi çamurunu siliyor, kimi motora su getiriyordu. En küçükleri Bülent bile daha kıvıramadığı Türkçesiyle, taşın başına çıkıp:

— Tol yap, tol yap hoop «Sol yap, sol yap hoop» diye ünlüyordu.

Bülent'e «Amcayın adı ne?» deyince:

— Milletvekili, deyip kesiyordu.

İlkokul birinci sınıftaki Deniz, bir tomar bildiri alıp akulda arkadaşlarına dağıtmıştı. Çocuklar bildirileri evlerine götürünce, az kalsın öğretmenlerinin başı derde giriyordu. Sınıfa politikayı sokmak suçundan. Poyrazonya'da «SINIF» ve «POLİTİKA» sözcüğü ezelden beri tehlikeli iki sözcüktü...

BAŞBAKAN GELİYOR

Olağanüstü bir gündü. Başbakan Doğu illerine geziye çıkmıştı. Yol üstü Aman'a uğramış, Akrep Partilileri sonsuz hoşnut etmişti. Hükümet alanında konuşmaya başladığında, köylerden bedava taşınan dinleyiciler de olmasa alan iyice boş sayılırdı. Başbakan kalın boynunu geri attı:

— Sevgili Amanlılar, size bir müjdem var. Çok böyük bir müjde. Başkentte, ne olacaksa Gürşehir'de de o olacak. Gürşehir'de ne olacaksa, Aman'da da o olacak. Aman'da ne olacaksa Büyükoba'da da o olacaktır. Va mı bunun ötesi?

Tek tük alkışlar duyuldu.

— Bu yıl ekinleriniz iyi. Allah daha iyi etsin. Allah isteyene verir. Onun hazinesinde çoktur, tükenmez. Yalnız istemesini bileceksiniz. Evet istemesini bileceksiniz.

Kalabalıktan bir ses:

— İş istiyoruzzz... İşsiziz, açız.

Başbakan böyle çatlak bir ses beklemiyordu, kızdı:

— O ne demek o? İşiniz vardı da biz mi aldık elinizden? Aç mezarı yoktur dünyada. Çok şükür, nemiz yok? Biraz şükrümüzü bilelim... Evet şükrümüzü bilelim. Allah şükretmesini bilene verir.

Biz size hürriyet getirdik, demokrasi getirdik. Kominist rejimlerde hürreyatçi demokrasi yoktur. Orada herkes tutsaktır. Akşama kadar boğaz tokluğuna çalışır. Irız, namus arama. Şapka vardır orada, şapka! O arkadaşıma sorarım, iş mi istiyor, ekmek mi, yoksa hürriyet mi? Irız, namus mu önde gelir, yoksa el kadar ekmek mi? Köye kadar demokrasi getirdik. Daha da getireceğiz...

Tek tük alkışlar. Aynı cılız ses:

— Demokrasiyi siktiret sen, bizim köye su gerekli suu...

Derken, bir başkası olduğu yerde tabanı yanmış gibi sıçramağa, kendini yerden yere atmağa başladı. Ortalık karıştı. Başbakanı dinleyen kalmadı. Candarma, polis yığıldı. Sonunda durum aydınlandı: Bir gurup yankesici Başbakanla birlikte geziyormuş. Gittikleri yerde herkes alkış tutmak için ellerini kaldırınca, paralarını çarpıyormuş. İşte şimdi de Aman'lı birisinin canını yakmışlardı.

Parası çarpılan Aman'ın Derteşe köyünden biriydi. Adamcağız banka borcunu ödemek üzere gelmiş. Alamanyadan oğlunun saldığı elli bin lirayı olduğu gibi traktör borcuna yatıracakmış. Eli koynundaki paranın üstünde kalabalığa gir-

miş. Az dinleyipte öyle gideyim demiş. Fakat paralı girdiği kalabalıktan parasız çıkmış...

Gelen haberlere göre köylünün sağlık durumu iyi değilmiş. Dili tutulmuş konuşamıyormuş..

★

Poyrazonya Cumhuriyetinde tüm bunlar sürüp giderken, bizde ne var ne yoktu...

«Başbakan Süleyman Demirel, Kaman ilçesinde konuşurken toplam yetmiş bin lira tutarında para çarpılmıştır. Merdeşe köyünden Mehmet isimli bir vatandaşın elli bin lirası çalınmıştır. Ayrıca bir kasabın da on bin lirası gitmiştir.

Parası çalınanlardan Merdeşeli vatandaşın sağlık durumu iyi değildir. Üzüntüden dili tutulmuş, yataklara düşmüştür. Çünkü cebindeki para traktör borcuna yatırılmak üzere borç harç toplanmış paraymış...

Başbakanı izleyen yankesici takımı, Kırşehir ve Kırıkkale'de de yüklü ölçüde para çarpmışlardır...

Bunun için çevre halkı kendi arasında şöyle söylüyor: «Bu ne biçim Başbakandır ki, yankesici, hırsızla birlikte geziyor?»

ÇAĞDAŞ GAZETESİ NİSAN 1977 —Kaynak—

ÇEMBER DARALIYOR

Seçim günü yaklaştıkça aday adayları arasında görünür bir soğukluk belirmeye başladı. Kendilerini taa baştan milletvekili görenler giderek duruldular. On aday adayından ikisinin seçilebileceği gerçeği anlaşıldı... Özellikle amacı bireysel bir doyum, ya da çıkar için mücadele olanlar arasında kavga, daha sert oluyordu.

Çevik bey de öğretmen adaylarından biriydi. Kemal'le ayrı bölgelerden adaydılar. Biribirlerini bulundukları çevrelerden destekleyeceklerine söz verdiler. Kemal'in delege çevresi, aday olduğu ilçeyle ilgiliydi. Şöyle ki, Kemal'in, Çevik beye bir zararı dokunamazdı. Böleceği oylarla olsa olsa, diğer adayları yaralar, fakat dolaylı olarak Çevik beyi desteklemiş olurdu.

Kemal sözünde içtenlikle durdu. Gittiği yerlerde sözünün geçtiği delegelere: «İki oyunuzun birisini Çevik beye verirseniz iyi edersiniz. Çünkü o da bir köy çocuğudur. Bir doktordan, bir

avukattan daha iyi anlar sizleri», dedi durdu.

Orman ve balta öyküsünü burada anımsamamak elde değil: Bir gün ağaçlar ormanda yeni bir haberle sallanmışlar. Bir aletin çıktığı ve iki vuruşta bir fidanı yere devirdiği olanca korkunçluğu ile anlatılırken, genç bir çam gülmüş:

— Adam siz de ne korkarsınız? Ben inanmıyorum böyle birşeye, demiş

Yaşlı bir çınar ah çekmiş:

— Ah oğul ben de inanmıyordum ama, çıkan aletin sapı bizdenmiş demiş...»

★

Bu öykünün sonunu geriye bırakmak üzere biz yine Poyrazonya'ya dönelim.

ÖZGEÇMİŞLER

Her aday adayı özgeçmişini yazıp, kendini tanıtmak için delegelere dağıtıyordu. Özgeçmişlerinde kendi kendini övüp göklere çıkaranlar vardı. Örneğin Cafer beyin özgeçmişi:

«1333'te bir Cuma günü sabah namazında dünyaya gelmişim. Rahmetli dedem Hacı Hafız üç ezandan sonra koymuş adımı. Babama demiş ki:

«Bu çocuğa sahip olun. Geçen gece düşümde Peygamber Efendimizi gördüm. Doğacak çocuğa dikkat edin, o, sıradan bir çocuk değildir. Büyük büyük rütbelere erecek. Dinimize ve insanlık âlemine çok büyük yararlar getirecektir, dedi» demiş...

Dede başından soyumuz taa Hazreti Davud'a kadar iner. Ana yanımızın, dibi bucağı hiç yoktur. Eştikçe derinlere iner. Ebem rahmetli derdi ki, Hazireti Handan hanım soyunun son torununun son kızıyım ben, derdi...

İlk, orta, lise ve Şikago ünüversitesini birincilikle bitirdim. Hangi okula gittimse, öğretmenlerim bir ad verdiler bana. Şimdi tam yedi tane adım var. Beş olması gerekirken ikisi nerden çıktı diyeceksiniz? Haklısınız çünkü, benim Poyrazonya'da bitirdiğim orta ve liselerin aynısını bir kez de Amerika'da okuduğumu nereden bileceksiniz? Babam rahmetli, Poyrazonya okullarına boşver sen oğlum, biz işimizi sağlam tutalım. En iyisi sen şu okulları yeni baştan bir daha oku, dedi...

Şimdi, yaptığım işlere gelelim. Gerçekte yaptıklarım saymakla bitmez ama biz yine de bir kaçını sayalım:

— Askerlikte takım komutanlığı.

— Okulda sınıf başkanlığı.

— Bayramlarda yürüyüş başlığı (Boyum çok uzundu). Allah vergisi işte, bizim soyun tüm boyu uzundur.

— Okul Aile Birliği başkanlığı.

— Avukatlar Birliği geçici kongre başkanlığı.

— Horoz Partisi ilçe başkanlığı.

— Kimsesizlere yardım pulu satma kolu başkanlığı.

— İlçemizi güzelleştirme başkanlığı.

— Koş-Tur gezi ve seyahat acantalığının yaptığı Avrupa turunda kafile başkanlığı.

— Esnaflar Birliği başkanlığı.

— Şoförler Derneği onur üyeliği. Şimdi diyeceksiniz ki, bu nasıl oldu? Haklısınız. Ama benim, Aman ilçesinde kıçı motorlu araç minderine değen, ilk kişi olduğumu nereden bileceksiniz!...

Sevgili hemşehrilerim, kendimi sizlere daha iyi taktim etmek isterdim fakat kâğıt bitti. Diyeceksiniz ki, Allahın kâğıdı mı biter?. Bitmez tabii, ne var ki, sizleri çok yazıyla sıkmak istemedim.

LOWYEAR - Avukat. Eski Parti Meclisi Üyesi, Esnaflar Birliği ve CAFER Soylupirzadeleroğlugiller İlçe Güzelleştirme Derneği Başkanı.

Delege Osman, Ermişköylü Memiş dayı, Abayitli Derviş, Muzaffer'in kahveye oturmuş konuşuyorlardı. Derviş:

— Bana sorarsan hiçbirisi bir boka yaramaz. Azıcık şu Kemal öğretmenle Cıbırın Kenan var içlerinde.

Osman koyuncebinden bir özgeçmiş daha çıkarttı:

— Al bir de şunu oku bakalım. Senin okumuşluğun ne de olsa bizden yüksek sayılır. Eee askerde çavuş olmak kolay mı?

Derviş, Cafer beyin özgeçmişini katlayıp uzattı. Kemal'inkini aldı:

— ÖZGEÇMİŞİM —

Aman'ın Çağırhan köyünde doğdum. Bir duvar işçisinin oğluyum. Yıllarca çıraklık, çobanlık yaptım. Kuru çarığın ayağı sıktığını, yaş çarıktan çakırdikeninin nasıl geçtiğini iyi bilirim...

Yatılı okullarda okuyarak binbir güçlükle öğretmen olabildim. Bir öğün yemekle üç vakti geçirdiğim çok oldu...

Öğretmenliğim sırasında ,işçi ve köylü çocuklarına herkesten daha yakın oldum. Onları sınıfın arka sıralarından öne aldım. Bu yüzden başıma gelmedik kalmadı. Çok istediğim halde, memleketime, sizlere hizmet etme olanağı bulamadım. Geçmiş iktidarlar tüm dileğimin tersini yaptılar. İlden il'e gezdirdiler. O zaman ben de sizlerle olmanın, sizlere hizmet etmenin başka bir yolunu aradım. Bu yol yazıp-çizme yolu oldu... Çeşitli dergi ve gazetelerde sizin sorunlarınızı dile getirdim.

Poyrazonya Yazarlar Sendikası üyesi bir yazarım. Yazdığım kitapların kaynağı yine sizler oldunuz.

Tüm bu çabalarımla sesinizi yeterince duyuramadığım, derdinize derman olamadığım kanısındayım. Sizlere daha yararlı olabilmek için suyun başına, Meclis'e gitmenin gerektiğini yine sizlerden öğrendim. Eğer bize omuz verirseniz, amaca ulaşabiliriz. Ezenlere karşı ezilenlerin sesi oluruz. Halkın gören gözü, duyan kulağı oluruz. HALKIN GÜCÜNE İNANIYORUM. Saygılarımla...

Horoz Partisi Gürşehir Aday Adayı
Kemâl Emekçi

Derviş bir süre sigarasını içip sustu. Sonra Osman'a döndü:

— Osman sallayıp sapıtmadan söyle, oyunu kime vereceksin?

Osman güldü:

— Onun orasını Allah bilir.

— Ulan Allahın bildiğini kuldan niye saklıyorsun öyleyse?

— İbadet te, kabahat ta gizliymiş.

— Başını devekuşu gibi kuma gömüpte kendini gizlenmiş mi sanıyorsun? Kimin kimden yana olduğunu, kimin nereden kaç para aldığını tüm biliyoruz.

— Hırsızdan hırsıza geçen mal helalmış. Sanki bizim aldığımız üç kuruş onların alınteri mi?

— Bak Osman, senin bu yanını hiç beğenmem. Bir namussuzluk başka bir namussuzluk için haklılık örneği olamaz. Peki herkes senin gibi düşünürse, sonunda yine kim zararlı çıkar? Yine biz zararlı çıkarız. «Bayram artığıylan köpek tavlanmaz» diye bir söz vardır. Gelin elbirliği edip şu Kemal öğretmeni kazandıralım. Başkasından aldığımız paralara kanmayalım...

— Bir benimle mi kazanacak?

— Herkes senin gibi düşünürse sonuç ne olur?

— Arkadaş ben avrat boşadım. Erkeklikte sözünden dönmek var mı? Evet siz haklısınız. Kemal hepisinden iyi bizim için, yoksul takımı için emme yemin ettik bir kez...

— Ulan sanki yemininden dönen bir sen misin? Koskoca milletvekilleri, bakanlar dönüyor sözünden. Görmüyor musun herifler boyuna parti değiştiriyor. Üstelik onlar, seçildiğimde partimin programına bağlı kalacağım, hiç bir başka partiye geçmiyeceğime and içerim, diye yemin ediyorlar. Onların yanında sen kötü Zahide'yi boşamışın da çok mu?

Hem onun da kolayı var. Cinci Hocaya birkaç kuruş verir hileyi şerriye yaptırırız... Yeminiyin günahını bir çingnein boynuna asarız çeker gider.

— Yahu kardeşim boşuna benim dalıma asılmayın. Kemal nasıl olsa kazanamayacak. Listelere baksanıza, tüm Cafer ve Cemal beyin adamları. Bir yandan da herifler azıcık kuşkulandıkları adamı allem gallem edip listeden süypüdüyorlar. Siz daha kalkmışsınız, bana hekayet okuyorsunuz.

Dışarıdan Omarköylü Duran girdi. Elinde bir bildiriyle doğru, Osmanların masaya yürüdü:

— Alın okuyun şunu da adama bakın...

DEĞERLİ DELEGE ARKADAŞ!

Bu kez sorumluluğumuz çok ağır. Kullanacağınız tek oyda, tüyü bitmedik yetimlerin hakkı var. Kendi öz yavrularınız ve birçoklarının vebalini yüklendiğinizi unutmayınız.

Ön seçimler üstüne ileri geri çok söz söylendi. Oy pazarlığından, delege alım satımından bahsedildi. Biz bu karalamalara inanmadık. Bir iki çürük ceviz bir çuvalı kirletmez dedik.

İlk yazımda da belirttiğim gibi, beş kapdan az yemekle sofraya oturmayanlar, sizlerin derdini bilmez. Öğretmenler çoğunlukla, köylü, işçi dar gelirli vatandaş çocuklarıdırlar. Yani sizlerin çocuğudurlar. Bu ön-seçimde kendinizden olanlara sahip çıkmalısınız. Akı, karayı iyi ayırmalısınız.

Suyun başına, Meclise tüm, ağa, bey, paşa, doktor, mühendis yolladınız. Sizin dertlerinize uzak olanları yolladınız. Gidip sizi unuttuklarında, geride yakasına yapışacağınız bir kefiliniz de yoktu. Oysa bir öğretmen verdiğiniz görevi yapmaz, ya da yanlış iş yaparsa, köyünüzde hesap

soracağınız bir kefili var, o da köyünüzün öğretmenidir.

Bir sürü alevere dalavereyle, sizlerin çocuklarına yüksek öğrenim kapıları kapanmıştır. Gözbebeğiniz olan yavrularınızın geleceğini kurtarmak için bir öğretmene fırsat vermelisiniz... Sizlerin aleyhinde dönen dolapları iyi bilen bir öğretmene...

Gerçekte işin en iyisi kendi göbeğinizi kendiniz kesip, suyun başına bir eli nasırlıyı yollamanızdır. Eğer şimdilik bu olanak yoksa, size en yakını öne itmek akıllıca bir iş olacaktır.

Köylünün ürettiğine köylü fiyat koyamaz. Oysa sanayicinin, satıcının malına onlar kendileri fiyat kor. Böylece bir tüp gaz 30 liradan 60 liraya çıkarken, buğdayın kilosu bir lira bile artmaz. Bu yanlıştır. Köylü de kendi ürettiğine kendi fiyat koymalıdır...

Sizlere ulaşıp bunları anlatmak için, ne dört teker bir arabamız, ne de paramız var. Ancak böyle yazı çiziyle seslenebiliyoruz. Ama siz gün görmüş, umur çekmişlerin beni anlayacağından eminim...

Hiçbir zaman oyunuzu bana verin, her derdinizi iyileştireceğim demek küçüklüğüne düşmeyeceğim. Yalnız oylarınızı kullanırken, elinizi ilkin başınıza, sonra vicdanınıza koymanızı rica edeceğim. Ün, şan peşinde koşanlarla, gerçekten size hizmet peşinde olanı iyi seçiniz... Saygılarımla.

Halkın dürüstlüğüne inanıyorum.
Horoz Partisi Aday Adayı

Kemal Emekçi

Derviş, Osman'ın yüzüne baktı. Memiş dayı içini çekti:

— Gün gelecek eyvah diyeceğiz ama tavşan yamaca geçecek. Halk iyiliği kolay anlasa, İsa'yı çarmıha gerip, Muhammed Mustafa'nın dişini kırıp, Nesim'in derisini yüzmezdi. Anlar ama geç anlar...

★

Poyrazonya Cumhuriyeti'nde tüm bunlar sürüp giderken, bizde ne var ne yoktu...

BURDUR — Yoklamalardan sonra buradaki Demokrat Partililer, hattâ Burdurluları hayrete düşüren bir olayla karşılaşılmıştır. Günün başlıca konusu sayılan olay şudur: DP'nin Burdur ili kurucularından bulunan ve yıllardan beri Belediye Başkanlığı yapan Avukat Selâmi Dirmil, DP mebus yoklamalarına aday olarak katılmıştır. Sonuçta yoklamayı kaybetmiş, bunu öğrenince de, çevrede aşırı bir Demokrat olmasına rağmen önce Partiden, sonra da Belediye Başkanlığından istifa etmiştir. Fakat Selâmi Dirmil bu istifa ile de yetinmemiş, Halk Partisine başvurmuştur. Söylendiğine göre CHP'liler sabık Demokrata iltifat etmemişlerdir. Bunun üzerine aynı zat bu sefer Köylü Partisine başvurmuş, eski Partisi aleyhinde propaganda faaliyetlerine girişmiştir.

Bu konuda kendisinden bilgi rica ettiğim Burdur Demokrat Parti İl Başkanı Fethi Kut bana Selâmi Dirmil'e ait adaylık dosyası içinden çıkardığı bir taahhütnameyi uzatarak:

— Bunu okumanızı rica ederim, dedi. Başka bir şey söylemedi.

Bu taahhütnamede aynen şu satırlar yazılıydı:

«21 Mart Pazar günü saat 13'te yapılacak olan yoklamada DP'nin adaylığını kazanamadığım takdirde hiçbir suretle müstakil adaylık için seçim kurullarına müracaat etmeyeceğime ve yoklamada kaybetsem dahi seçilen partili arkadaşlarımın kazanması için maddî ve manevî bütün gücümle çalışacağıma namusum ve Allahım üzerine yemin ederim.»

Cumhuriyet - 8.4.1954

Osman bunalmış, çaycıya bağırdı:

— Üç şekerli bir çay dahaaa... Ulan bu dünyanın ucu bana bağlıysa peki dediğiniz gibi olsun. Kemal'e oy vereceğim emme, bir yerde ağzınızdan birşey kaçırırsanız avradınız üçten dokuza boş olsun haaa! Ulan o Serçeci dürzülere güvenilmez, kanıma girerler sonra.

Masadakilerin tümü birden, «boş olsun, kabul» diye onayladılar. Osman huzursuz söylendi:

— Bunların tümünde de iş yok. Güçlü adayımız yok arkadaş. Aday dediğin dağı, taşı ardından sürükler götürür. Şöyle olacaktı anlı-şanlı bir paşa, general, valı mali de sen görecektin.

Derviş yüzünü ekşitti:

— Onlardan da çöreğimizi koynumuza koyduk. Bundan önce tüm paşaydı. İşte halimiz dirliğimiz göz önünde. Adamlar halkı süreli bir er gibi gördüler.

Memiş dayı:

— Osman doğru söylüyor. Bize eli topuzlu biri gerekli. Bu ne böyle, yok ön seçim, yok son seçim. Çocuk oyuncağına döndü işler. Vekil de-

diğin, kürsüye çıkınca yedi düvel korkacak. Bizimkisi vekil seçmek değil, idareyi maslahat etmek. Ah nerede o eski, meppuslar, vekiller...

Derviş, Duran'la birlikte atıldı:

— Bırak yahu dayı sen de, onlar olsa bizi vırt zırt savaşa sokarlardı.

— Savaşa sokmadılar da iyi mi ettiler? Millet birbirini yiyor. Oysa elin gâvurunu yeselerdi ya. Dahası, savaşa girmeyi girmeyi iyice erkekliğimiz öldü, diyor Cemal bey. Sen ondan iyi biliyorsun?

★

Poyrazonya'da tüm bunlar olup biterken, bizde ne var ne yoktu...

«İnönü bizi savaşa sokmamakla ulusun erkekliğini iğdiş etmiştir.» Lütfi Karaosmanoğlu. Cumhuriyet Gazetesi, 1977, 5 Haziran seçimleri.

YAYLIM ATEŞİ

Çamurlu köyünde halk kahveyi tıklım tıklım doldurmuştu. Kalabalıktan biri:

— Hoca sizin için birşey duyduk. Doğrusu pek inanmadık fakat, sinek pis değil ama miğde bulandırırmış. Şey canım, senin için beş kadınla evliymiş diyorlar. Ya da evlenmiş ayrılmışsınız.

Kemal durumu kavradı. Yıpratma kampanyası görevini yapıyordu. Fakat çok bayağıca...

— Arkadaşlar, biliyorsunuz ben bir öğretmenim. Bizim maaşla değil beş, bir kadınla bile güç evleniliyor. Ömrümde bir kez evlendim, onu da taksitle. İnanmayan buyursun nüfus kâğıdıma baksın, diye elini cebine attı.

Halk kahkahayla gülüştü. İlk sorusundan yüreklenen köylü, ikinci bir soru yöneltti:

— Kusura kalmazsanız bir şey daha duyduk, onu da söyleyeyim.

— Buyurun.

— Yine kulağımıza geldiğine göre, geçen

gün size iki yüz bin lira para teklif edilmiş. Bunu alın, adaylıktan da çekilin diye. Parayı Cemal beyin adamları sarı bir zarf içinde size uzatmışlar. Öğretmen kardeşiniz Sinan da oradaymış. Siz tam paraya uzanırken, Sinan tabancasını çekmiş:

— O paraya dokunursanız vururum sizi... Size umut bağlayan bunca insanı satamazsınız, demiş.

Kemal serinkanlıca güldü:

— Arkadaşlar, şu anda karşınızda ve adayım. Ama şunu anladım ki ben bu işi gerçekten yürütemeyeceğim. Böylesine namussuzca yürütülen seçim kampanyasına ayak uyduramayacağım. Evet beni satın almak istediler. Ama onlara silâhla cevap veren kardeşim değil, ben oldum. İşte kardeşim burada oturuyor, falan falan kişiler de evlerinde...

Karışık gürültüler:

— Vay namussuzlar vayyy... Neler uyduruyorlar bak hele sen.

SON GECE

Kemal, Kenan'la birlikte Yeniyazan köyünden çıktı çıkacaklardı. Aşağıdan soluk soluğa bir yaşlı kadının geldiğini görünce durdular. Kadın hem yürüyor hem de, durun anlamında el ediyordu. Kemal kıvançla göğüs geçirdi:

— Artık sırtımız yere gelmez arkadaş. Ölsem de gam yemem. Bak şu yaşlı kadın, arabayı gördü ve politik inancı uğruna bize koşuyor. Diyeceğini bilmem ama tavrı önemli.

Kenan, kuşkulu sustu. Kadıncağız soluksuz:

— Kurban olduklarım, taa Karakütük'ten beri geliyorum. Aramadık yer bırakmadım. Yer yarıldı yere girdi soykalar. Bu yanlarda yanı buzağılı bir inek göresiniz oldu mu?

Kemal iki kolu yana düşük:

— Görmedik ana, dedi.

Kenan bıyıkaltı gülerek:

— Evet Kemal kardeş, biz kasap onlar koyun. Kasap post, koyun can derdinde... deyip yürüdü...

Önseçim gecesi yalnız aday adaylarıyla yakınları değil, delegeler de uyumadılar. Cipler, taksiler vızır vızır işledi. Oy pazarlığının en ateşli geçtiği otellerden Sağselâmet ve Hüdaverdi'nin ışıkları hiç sönmedi. Çarşıda gece vakti dolaşan delegelerin hemen hemen hepsi sarhoştu. Elektrik direğine yanvermiş ikisi bağıra çağıra konuşuyordu:

— Son fırsat bu oğlum işlet kafanı. Bu gün bu gündür, yarın da yarın. Yarın bu gün olur mu, olmaz. Biraz direndim, oyuma yüz kâğıt zam yaptım. Şimdi gidip az daha direneceğim. Her birşey ateş pahası görmüyor musun? Yalnız ben mi zam yapıyorum sanki. Koskoca hükümet niye yapıyor? Kısasa kısas, yapacağım işte...

Tekenin Veli üç yüzlüğü sökmüş almış. Niye lan onun oyu oy da bizimkisi şey kâğıdı mı?... Şimdi gidip direneceğim anasını saa saatayım...

Diğer delege, uğraşarak cebinden bir tomar fiş çıkardı:

— Heyyt ulan sen beni ne sanıyorsun? Bende uyutulacak göz var mı hiç? İyi bak bakayım şunlar ne? Eğil eğil eğil de bak.

Diğeri gözünü iri iri açıp kapayarak arkadaşının avucundakilere bakıyordu:

— Ne olacak, bildiğimiz kâğıt.

— Hı hı, sen kâğıt sanarsın değil mi? Ulan bunlar paradır para. Şu bildiğimiz kâğıt para...

— Hadi ulan hani onun iresimleri?

— Bu iresimsiz para. Gel benimle gel, gel de göstereyim.

Cafer beyin bir geceliğine tuttuğu içkili lokantaya girdiler. Garson geldi. Delege:

— Al oğlum şu yeşil fişi. Bize cızbız yapın ve de bir büyük rakı getirin.

Garson, «Başüstüne efendim» deyip, fişi aldı gitti.

Arkadaşının ilgisinin arttığını gören Fişli Delege demeti masaya vurdu:

— Bak oğlum çok basit, bunda anlamayacak ne var? Şu kırmızılar çay fişi. Şu sarılar yalnız bir kab çorba. Şu yeşiller en kıymetlisidir. Bunun bir tanesiyle istediğin kadar yer ve içersin. Bu yeşilleri öyle her adama vermezler haa...

— Her lokantada geçer mi bunlar?

— Evet, yarına kadar her lokantada geçer. Pardon yarın oylar sandığa girene kadar. Demek ki çaylık, çorbalık ve ırakılık delege var. Karşındaki arkadaşın işte ırakılıktır ırakılık...

Otellerde yatma, lokantalarda yemek yeme durumlarına göre, aşağı yukarı kimin kime oy vereceği belli oluyordu. Sağselâmet oteli Cafer beyin delegelerine ayrılmıştı. Gece otelde yatak aralarında ondan bundan makas alarak dolaşan Cafer beye, kafayı çeken Durdu:

— Oğlum Cafer şu aşağıdan bir az şekerli söyleyiver, diye bangır bangır bağırıyordu. Bana bak biz delegeyiz. Delege demek adayın Allahı demektir. İstersem abad, istersem berbad ederim seni.

Ulan Akrep Partisinin delegelerinden bizim neyimiz eksik? Git bak heriflere. Ortalıkta çıfte köçek oynatıyorlar. Taa Başkentten avrat getirmişler. Ne lan biz erkek değil miyiz? Ayıp yahu ayıp vallahi. Bizim de şerefimiz var. Partimizin adı şanı var. Yoksa verdiğin yarım beşyüzlüğe mi güveniyorsun? Al lan içine ederim senin ya-

rım paranın. Zaten bu para kalp, geçmez diyorlar... Biz şey istiyoruz, öyle değil mi arkadaşlar?.

Otel, «isteriiizzz» sözcüğüyle inledi.

Cafer bey, Durdu'nun boynuna sarılıp, iki yanaklarından öptü:

— Durdu bey tamam tamam. Sen yeter ki emret. Ayıpettin Teyzeoğlu...

Koca Durdu'yu güç durdurdular...

OYUN İÇİNDE OYUN

Kemal seçim günü akşamı acele bir telgraf aldı. Telde Kemal'in uzak bir ilde işçi olarak çalışan kardeşinin iş kazası geçirdiğini yazıyordu. Ayrıca durumu ağır olduğu için anasına duyurulmaması da eklenmişti.

Kemal apar-topar kalkıp yollara düştü. Yolu yarı etmeden peşinden diğer kardeşlerinden biri yetişip, haberin uydurma olduğunu söyledi. Çünkü ağır yaralı olduğu söylenen kardeşleri seçimlere gelmişti. Bunun, adayı son anda seçim bölgesinden uzaklaştırmak için uygulanan klasik bir oyun olduğu anlaşılmıştı...

SANDIK BAŞI

Seçim sandığını ortaokula yerleştirmişlerdi. Okul, okul olalı öylesine bir dolaşıklığa tanık olmamıştı. Hani kesilecek öküzün yanına bıçağı taşımak yerine öküzü bıçağın yanına taşımak var ya, işte öyle bir şey... Gelen delegenin adını listeden bulup oyunu kullandırmak varken, listedeki sıraya göre dışarıdan adam arıyorlardı. Adı okunan delegenin niteliğini, kime oy vereceğini çoktan bilen aday adayları görmeğe değerdi doğrusu. Özellikle Cafer ve Cemal beyler yargıç listeyi okudukça yerlerinde duramıyorlardı. İkisi bir ağızdan, mahkeme mübaşiri gibi okunan adları yüksek sesle kalabalığın üstüne doğru yineliyorlardı. Kalabalığı kan-ter içinde yarıp geçen delegenin orasını burasını okşayarak sandık başına uğurluyorlardı.

Kemal'le Kenan hiç o çevreye yaklaşmıyorlardı. Kemal'in akrabası Dolaksızoğlu güngörmüş bir politikacı olduğuna, Kemal'in serin duruşuna kızıyor:

— Olmaz olmaz, Allah canımı alsın ki böyle olmaz. Buna el ucuylan iş tutma denir. İşe gardaş gibi sarılacaksın, güreşeceksin işinen. Elin uşağına bak, delegeye kene gibi yapışıyor. Delegenin elini sıkarken öpecekmişcesine yere yassılıyor. Siz ikiniz mübarekler Ellez Bey'in samanlık direği. Bak bak nasıl herkese gülüp selâm veriyorlar. Delege şeyine parmak atsa eyvallah deyip geçiyorlar. Siz de bir köşeye çekilmiş sonucu bekliyorsunuz. O zaman ben size sonucu söyleyim de zahmet edip beklemeyin bari. Nah bu kadar hava alırsınız...

Dolaksızoğlu'nun öfkesi geçmemişti. «Sandığın başında okumuş yazmışlığı olmayanlara kim yol gösteriyor biliyor musunuz? İşte görün de canınıza değsin. Gizli odaya Yargıçtan önce o giriyor. Sizin yazınız okunaklı değil diye birçoğunun yerine de oy kâğıtlarına isimleri o yazıyor. Senin zavallı öğretmenleri, memura politika yasak deyi korkutup oradan uzaklaştırıyorlar.»

Bu sırada okulun bahçesinde bir kaynaşma oldu. Bekçi Şahin olanca gücüyle:

— Git yahu böyle demıkrasinin de, böyle hörrüyetin de... Daha geçen akşama kadar delegeydim. Şimdi değilim. Adım var soyadım yok. Uzun olan soyadımı Üzüm yapmış çıkmışlar... Üzüm, Cafer beylerden birinin soyadı. Uzun'u dişlerine göre bulmayınca, üzümü yemeğe karar vermişler. Hakkımı arayacağım. Ben adamın dişini sökerim. Taa Poyrazonya Cumhurbaşkanına kadar çıkacağım... diye bağırıyordu.

Şahin'in gürültüsü için Yargıç tutanak tutturdu. Durum Gürşehir'e soruldu. Oradaki, il'e verilen listede Şahin'in soyadının «Uzun mu

yoksa Üzüm mü» olduğu inceletildi. Yanıt belliydi: «Üzüm». Tıpkı Aman İlçe Başkanı Şaban beyin dediği gibi. Çünkü Aman'la Gürşehir arasındaki gizli anlaşmayı Yargıç bilmiyordu. Hoş bilse ne yazardı ki..?

KONUŞAN ÖLÜ

Kemal öğle üzeri sandık başını şöyle bir dolaşmak için Gürşehir'e gitti. Daha sandık alanına yaklaşmadan birkaç içten arkadaşı onu karşıladı:

— Yahu hele geçmiş olsun. İyi canın sağ ya ötesine boşver sen. Biz seni kesin ölmüş biliyorduk!...

İlgisini yenememiş biri daha:

— Demek sen gerçekten ölmedin?

— Allah Allah, yok kardeşim ölmedim. Sonra siz hiç konuşan ölü gördünüz mü?

— Atlatıldık kardeşim. Vay namussuzlar vayyy... Akşam sizin bir trafik kazasında öldüğünüz haberi yayıldı. Sizi sevenler çok üzüldü. Oyumuzu kullanıp başsağlığı için yola çıkacaktık. Ama olan oldu, oyumuz boşa gitmesin diye şeye verdik...

SON SÖZ

Çevik beyin güvenilir adamı, Şekir Dalgasız telâşla Kemal'e yaklaştı:

— Aman arkadaş siz nasıl olsa kaybedeceksiniz, bizi destekleyin. Şöyle iyice destekleyin, kendinize oy verecekleri de bize aktarın.

Kemal anlamazca:

— Nereden biliyorsunuz kaybettiğimi? Daha sandıklar kapalı.

— Hayır biliyoruz. Çünkü biz şimdiye dek tek kişiye bile size oy vermelerini söylemedik.

— Peki Şekir bey bu ikili oyunun sözlükteki karşılığı NAMUSSUZLUK değil mi?

Şekir pişkince sırıttı:

— Hayır namussuzluk değil, POLETİKA'dır, dedi...

Gürşehir ilinde önseçimler sonuçlanmıştı. Herkes parası kadar oy almıştı. Doğal olarak Kenan ve Kemal kaybetmişlerdi. Kemal, Kenan'la yadırgamadıkları sonucu öğrenince, kendilerinin gönlünü almak isteyen dostlarına:

— Biz bu işe girerken, dünyanın en büyük devrimcisinin şu sözünü biliyorduk: «Burjuva yönetiminin hâkim olduğu ülkelerde yapılan seçimlerde, sandıktan çıksa çıksa en güçlü şirketler çıkar.» dediler.

Kır emekçilerinden, dürüst bürokratlardan

— Yine varlıklıların, ezenlerin adamı kazandı. Yoksulun, emekçinin yanını tutanlar yine kaybetti, diye yananlar vardı.

★

Poyrazonya Cumhuriyeti'nde tüm bunlar olup biterken, bizde ne var ne yoktu...

1977 erken seçimleri için önseçimler yapılmıştı. Gazetelerin haberine göre halk, sonuçlardan hoşnut değildi. Halk kendi adına yapılan bu tasarrufu benimsemiyordu. Şikâyetler, «halkın istediği değil, ekonomik üstünlüğü elinde bulunduran belli çevrelerin istedikleri seçildi» noktasında toplanıyordu...

Yorumlar, bu seçimde sol görüşün önemli ölçüde saf dışı edildiği doğrultusundaydı. Demokratik sol anlayışa sahip çıkan C.H.P. kendi bünyesinde bir bakıma ayıklama yaptı deniyordu. Bunu doğrulayacak kanıtlar yok değildi. Örneğin Mustafa Güneş, Hasan Basri Akgiray, M. Baştürk gibi değerli parlementerler liste dışı olmuştu. Buna denk olarak yurt düzeyinde TÖB-DER'li öğretmen dışlanmıştı...

Yukarıdaki anlattıklarımız hiçbir biçimde, bugünkü seçilen C.H.P. parlementerlerinin değerini düşürmek anlamına gelmez. Aksine tek tek tanıdığımız birçok değerli kişiler gitti oraya. Ama şu sonucu da herkes görüyor artık: Bu dü-

zen bozuktur. Söz konusu bozuk önseçim sistemi onun doğal bir sonucudur. Eldeki arızalı sistem onarılmadan hiçbir yere varılamaz. Özellikle parti taşra örgütleri, o yörenin eşraf, ağa ve büyük tüccarının denetimindedir. Parlamentoya istedikleri adayı yollama olanağına sahipler...

Gerçek bir emekçi partisi yoktur. Buna burjuva yasaları engeldir. Böyle bir parti olmadan harcanacak çabalar nasıl bir sonuç verir sorunu, bu kitapçığın konusu değildir. Yalnız parlementer mücadelenin hiç bitmeyeceği, sözkonusu uğraşımızın da onun önemli bir kesiti olduğu inancındayız. Kimi çok bilmişlerimiz, sol yelpazenin herhangi bir yerinde olan bir siyasal partide verilen mücadeleyi küçümsemekteler. Gerçekte bu kişiler, güçlükten kaçıyorlar. Bir bakıma işi küçümserken, kendilerini önemsiyorlar. Böylesi masabaşı devrimcilerine, gerçek aydınlar gülerek bakıyor artık...

GÜL GÜLEBİLİRSEN

Bazan en acı olaylar, çok gülünç bir espiriyle anlatılır. Çünkü o yası, o acıyı yansıtacak sözcük yoktur sözlüklerde. İşte Nasrettin Hocalar, Aziz Nesinler ve Sakıncalı Piyade'siyle Uğur Mumcular böyle yapmışlardır...

Sözü, bizi bir Başbakan olarak yıllarca yönetmiş sayın Demirel'den birkaç alıntıyla bitireceğim. Hem de yirminci yüzyılın son çeyreğinde:

Yapıtın adı, LÂF EBESİ veya SÜLEYMAN DEMİREL DER Kİ...

Derleyen, Süleman Demir.

XXX

«Kabinede değişiklik yapılınca yapılmış olur.»

XXX

«Memleketimizde Üs yok Tesis vardır.»

XXX

«Dün dündür bugün de bugün.»

XXX

«Türkiye'de ortanın solunu anlamayacak tek kişi varsa o da benim.»

XXX

«Marks ve Lenin âşıklarının yeri Türkiye değildir. Türkiye'yi beğenmiyenlere sınırlarımız açıktır.»

XXX

«Türkiye'de herkes istediği gibi düşünür.»

XXX

«Kalkınmış ülkelerde planın yeri yoktur.»

XXX

«Türkiye'de plan fikrinin doğmasında benim rolüm çok büyüktür.»

«Adalet Partisi tutucuymuş, Adalet Partisi neyi tutuyor?»

XXX

«Türkiye.yi geri kalmış bir ülke olarak kabul etmiyorum.»

XXX

«İşsizlik var, hepsi var bunların. Fukaralık var, cahillik var. Şikâyet etmek var. Biribirimize düşmek var, nifak var, fitne var. Bölücülük var, hepsi var.

Bunlar karın doyurmaz.»

XXX

«Biribirimizi yemiyelim, Biribirimizi yiyerek karnımızı doyuramayız.»

XXX

«Türkiye'de Amerikan üssü yoktur, tesisi vardır.»

XXX

«Amerika'nın şunu anlıyacağını sanıyorum: Türk vatandaşları da hoşlanmadıkları şeylere karşı gösteri yapabilirler.»

XXX

«Fabrika yapmak kolay ama, milleti bölmek kolay değil.»

XXX

«Hep fukara olacağımıza hep zengin olalım.»

XXX

«Türkiye'yi tepesinden çekmek kâfi değil, altından kaldırmak daha müessirdir.»

XXX

«Hedefimiz bir değil dört Türkiye'dir.»

XXX

«İşiniz vardı da biz mi elinizden aldık?»

XXX

«Dış borçlar Türkiye'nin itibarını gösterir.»

XXX

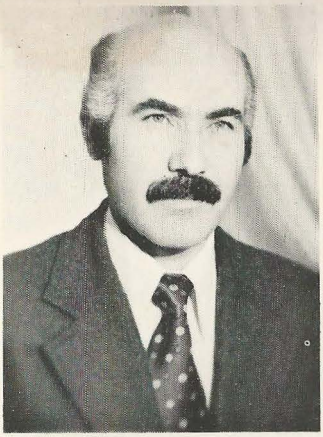
«Meseleleri pencereden değil, binanın tepesinden seyretmek lâzımdır.»

XXX

«Parkta oturmakla memleket meseleleri halledilmez. Öyle olsaydı, büyük bir park yaptırır hep beraber otururduk.»

Bunun üstüne biz söylenecek söz bulamıyoruz. Tanrı hepimize sabır versin ve aklımızı korusun. Güngörmüş Anadolu halkı böylesine çileye lâyık değil ama düzenin gözü kör olsun...

— B İ T T İ —

HASAN KIYAFET

Yazar Kaman'ın Çağırkan köyünde doğdu. Pazarören Köy Enstitüsü ve Gazi Eğitim Enstitüsünün İngilizce bölümünü bitirdi.

Yapıtları : Komünist İmam, Başlayan Kavga (Roman), Baraç, Radar (Öyküler), Çingene Çocuğu Cin Top Dişi Kurt (Çocuk Romanı), Devrim Sancısı, Bitmeyen Kavga (Çeviri).

Olay POYRAZONYA Cumhuriyetinde geçer. Güdük burjuva demokrasisinin yürürlükte olduğu tüm ülkelerde, politik çark Poyrazonya Cumhüriyetindeki gibi döner...

Diyeceksiniz ki; POYRAZONYA neresidir?.. Poyrazonya, orasıdır, burasıdır, şurasıdır. Kısaca Poyrazonya, ekonomik yapısı dışa bağımlı, çarpık bir kapitalist ekonomik düzene dayalı her yerdir.

Bir rastlantı, Poyrazonya'da genel seçim izleme olanağı bulduk. Dolayısıyla yazdıklarımız, duyduklarımızdan çok gördüklerimize bağlı kaldı. Böylece siz sayın okurlarımıza canlı bir röportaj sergilemeğe çabaladık.

Kitabı okuduktan sonra, Poyrazonya Cumhuriyetinin haritadaki yerini kolayca bulacağınızı umuyoruz.

20 Lira

Reyo Basımevi